

STAV OLAV

Sr. Else- Britt Nilsen, s. 3

Ordenslivet i spenningsfeltet mellom et konsil og en
bispesynode

Baby Johannessen, s. 8

Norges Kristne Råd ligger ikke på latsiden

Rolf Tofte på gjesteplass, s. 10

Fra diplomati til vennskap

Johs. Bruce, s. 11

Den hellige Klara - en ekte fransiskaner!

Historisk i Lillestrøm, s. 14

Menighetsleder - hva er det?

Ellert Dahl o.p., s. 16

Guds rikes såkorn vokser av seg selv

Helge Landmark, s. 18

Gregorianikk i Tønsberg

OLAV

Og denne gang?

Skal det handle om abort. På hjemmebane. Men først en anelse på bortebane. Der emnet er hetest i øyeblikket i forbindelse med FNs befolkningskonferanse, og mediene i skrivende stund, med konferansen vel en uke unna, forteller om en uhellig allianse mellom Vatikanet og Irans undertrykkende ayatollaer. Fordi begge parter sier klart nei til abort som løsning på uønskede svangerskap - i befolkningsstrategisk sammenheng som på det personlige plan.

Langt rekker den ikke, den påståtte alliansen. Straks vi kommer til kvinnesyn generelt og til bistandsstrategier og utdanning - sentrale emner for Kairo-møtet i Vatikanets øyne - skilles veiene brått. For, som biskop Gerhard Schwenzer understreket overfor avisen Vårt Land: "Selv om begge religionene ønsker å bekjempe FNs dokument, betyr det ikke at vi argumenterer på samme måte. Vi har helt forskjellige motivasjoner for våre standpunkt."

Tilbake til hjemmebanen. Der vi i 16 år har hatt loven om selvbestemt abort, som ikke gir noe som helst rettsvern for fosteret i de første tolv uker av svangerskapet. Før sommeren sa Stortinget nei til forskning på og destruksjon av befruktete egg innen en

fjortendagers ramme. Hvor er logikken? Hva gjør befruktete egg mer verneverdig enn f.eks. et 10 uker gammelt foster? Her er en logisk brist i lovverket som gjenspeiler en mangel på etisk gjennomtenkning.

Noe må gjøres med vår abortlov og praksis og burde vært gjort for lenge siden, har man ment på konsekvent kristent hold. Og vært nokså alene om å mene, inntil for et par år siden. Utviklingen - bl.a. mer medisinsk innsyn i fosterets liv og utvikling, ubehag ved den luking av fostre genteknologi - sniker innpå oss, høye og relativt stabile aborttall til tross for til dels krampaktige prevensjonsfremstøt - har ført til at man her og der, på kryss og tvers i det politiske landskap, begynner å være faren ved såkalt fri abort. Begynner å se at ansvarlig omgang med seksualitet er noe langt mer enn å tilby tenåringer kondomer. Man begynner nesten å ønske seg tilbake til god gammeldags moral, sukket en av våre fremste frigjørings-sexologer for en tid siden. Underforstått: Kanskje var det ikke så lurt å frikoble sex fra kjærlighet, trofasthet og familieliv. "Det er verd å vente" heter en nytrykket brosjyre rettet til engelsk ungdom, utgitt - ikke som man skulle tro - av kirken, men av sosialvesenet.

Atter tilbake til abortloven. Kanskje kunne vår nåværende lov, i første omgang, etterleves på en annen måte? Den inneholder nemlig en passus om at kvinner som ønsker abort, har krav på rådgivning. Men her har det sviktet stort: Rådgivning har langt på vei vært tilråding til abort. Det svar som abortlovens jevnaldrede, organisasjonen AAN (Alternativ til Abort Norge), fikk første gang den søkte om midler fra tilskuddsordningen "Hjelpetiltak for vanskeligstilte gravide", kan stå som et minnesmerke i så måte: AANs virk-

somhet syntes "uforenlig med de forutsetninger Stortinget hadde lagt til grunn for bevilgninger fra denne positen." Det var ikke slik hjelp man hadde tenkt seg.

Men det er nettopp det som trengs, en rådgivende instans som stiller seg på livets side. Som ikke er såkalt nøytral, men klart taler fosterets, barnets, sak. Som støtter kvinners samvittighet, den som abortlovens forkjempere mente var en garanti mot misbruk av loven til bekvemmelighetsaborter. En samvittighet som vi nå, etter årene med selvbestemt abort, vet lett lar seg presse til det den egentlig ikke vil. Psykologer og sjelesørgere vet etterhvert litt om det. Og om de problemer abortleger og -sykepleiere sliter med. I parentes bemerket: Ordet abortlege er en hån mot legeyrkets innerste kjerne som er å redde liv. Og lindre der liv ikke kan reddes.

Vi trenger en ny abortdebatt. Der kan kanskje momenter fra dagens tyske debatt være nyttige. Nesten siden Berlinmurens fall har man forsøkt å kombinere to inkongruente størrelser: den gamle DDR-loven om fri abort, som den politiske venstreside mener er en verneverdig del av arven fra det falne og fallerte regimet, og den vest-tyske straffelovens §218 som sier at abort alltid er rettsstridig, men ikke straffbart i nærmere definerte nødssituasjoner. I vest hadde man lært noe av sin historie.

Hvert femte svangerskap her tillands ender i abort, viste tall offentliggjort i sommer. Det burde ryste nasjonens samvittighet. Vi trenger en skikkelig omgang selvransakele samt rettsvern for det ufødte liv. Noe annet er ikke en rettsstat verdig. Og vi kaller oss da det?

Else-Britt Nilsen o.p.:

ORDENSLIVET –

I spenningsfeltet mellom et konsil og en bispesynode

3

Ordenslivet er ikke utelukkende et kristent fenomen, vi gjenfinner det i andre religiøse tradisjoner. Det er marginalt og vei for de få. Alt klosterliv, kristent som ikke-kristent, har en symbolsk kritisk og omformende innvirkning på samfunnet omkring. Som **kristent** fenomen har det vært tilstede i kirkens totusen år lange historie, like fra begynnelsen av og i forskjellige former. Det er også et økumenisk fenomen.

Midt i kirken

Kristent ordensliv har to særtrekk: Etterfølgelsen av Kristus; sann Gud og sant menneske. Askese og avkall er ikke mål i seg selv, men midler til vitnesbyrd om Guds kjærlighet til oss. Og selv om ordensfolk gir avkall på visse goder ved løftene, kutter de ikke dermed over båndene til denne verden. Tvert om gir disponibiliteten som følger i løftenes og felleslivets kjølvann, anledning til å omdanne menneskenes liv.

Slik vitner de om Gudsrikets nærhet. I 1928 skriver den jødiske konvertitten og senere karmelittnonne Edith Stein: "Jeg tror faktisk at jo mer et menneske blir trukket inn i Gud, jo mer må vedkommende også gå ut av seg selv, dvs. inn i verden, for å bære Guds liv inn i verden."

Gjennom vilje til tjeneste og kjærlighet, lovprisning av Gud og forkynning til mennesker, virkeliggjør ordenslivet sitt spesielle kall i selve hjertet av historien, der hvor Gud er blitt menneske. Etter Jesu appell til enkelte personer om å forlate alt og følge ham, har ordensfolk - kvinner og menn - preget menneskehetens historie på særskilt vis. Fra kristendommens første tid frem til vår egen tid har et vidt spekter av ordensliv eksistert.

"Midt i kirken åpnet Herren hans munn..." er velkjente ord fra introitus i messen for kirkelærere. Det er "god teologi" når forfatterne av en svensk bok om klosterliv velger å plassere klosterlivet samme sted, *I kyrkans mitt* (C. Broomé og C. Cottin, Proprius

1989). Klosterlivets historie er vel verdt studium, og kan uten vanskelighet fylle både måneder og år. Her begrenser jeg meg imidlertid til ordenslivet plass i Det annet Vatikankonsils kirke med enkelte perspektiver knyttet til høstens bispesynode.

Det annet Vatikankonsils kirke

Med rette har man kalt dette viktige møtet for *kirkens* konsil. Nesten alle dokumentene fra Det annet Vatikankonsil behandler eller kommer inn på kirkebegrepet. For første gang i sin lange historie har den katolske kirke definert og beskrevet seg selv. Vi gjenfinner bl.a. den gamle tanke om lokalkirken i den dogmatiske konstitusjon om kirken, *Lumen Gentium* (LG): "Og det er i og av disse lokale kirker den ene og udelte kirke består" (LG 23 og 26). I lokalkirken virkeliggjøres den universelle kirke. Og man tilhører den universelle kirke *fordi* man tilhører en lokalkirke - og ikke omvendt. Slik blir kirken nær; den blir en del av det lokalsamfunn man lever i. Vi må forøvrig ikke overse at den lokale kirke i katolsk forstand ikke er menigheten, men bispedømmet.

Måten konsilfedrene oppfatter kirken på, er ikke ulik Luthers når de sier: "Faderen har... bestemt at de som tror på Kristus, skulle kalles sammen i den hellige kirke: Den var alt planlagt fra verdens opphav, forberedt gjennom det israelittiske folks historie og den gamle pakt, den ble innstiftet i tidens fylde, åpenbart da Ånden ble utsendt, og den

skal fullendes i herlighet ved tidenes ende. Da skal, ifølge kirkefedrene, alle rettferdige siden Adam... samles hos Faderen i den universelle kirke." (LG 2).

Etter først å ha fremstilt kirken som mysterium, presenterer *Lumen Gentium* med ettertrykk kirken som "Guds folk". "Guds folk" er et slags sekkebegrep som samler alle kristne i kraft av deres dåp, uansett om de er embetsbærere eller legfolk. I Den nye pakt utgjør dette folk "en utvalgt ætt, et kongelig presteskap, et hellig folk" (1 Pe 2,9-10). Det er her vi har grunnlaget for det alminnelige prestedømme som konsilet legger så stor vekt på.

Som Albert Raulin bemerker i innledningen til den norske oversettelse av *Lumen Gentium* (s. 9), finner vi også her muligheten for å utvide vår synsvinkel til å se selv ikke-kristne religioner i lys av Guds plan om å frelse hele menneskeslekten. Ved å presentere "Guds folk" før behandlingen av de forskjellige embeter i kirken, uttrykker *Lumen Gentium* et viktig teologisk standpunkt: Enhver embetsbærer er først og fremst en troende og som sådan medlem av fellesskapet.

Konsilet betoner ikke bare på denne måte sterkt "Guds folk"-tanken, men foretar en revolusjon i forhold til den ekklesiologi - dvs. lære om kirken - som inntil da hadde vært rådende. Man gjenfinner teologiske synsmåter fra kirkens første århundrer såvel som trekk fra Østkirkens ekklesiologi. Resultater fra vår egen tids eksegetiske og historiske studier kommer også inn. Men

Skarpt om internasjonal våpenhandel
Den nære sammenhengen mellom våpner og vold, gjør at "våpner aldri kan behandles som vanlige handelsvarer," heter det i en "etisk refleksjon" om "Den internasjonale våpenhandel", offentliggjort den 21. juni av Det pavelige råd for rettferdighet og fred. Våpenhandelen betegnes som "et av de mest gapende, om enn skjulte sår dagens verden plages av". Rådet bestrider ikke "retten til legitimt forsvar med våpenmakt", men det er ingen "absolutt rett, men

koblet til plikt til å gjøre alt som står i ens makt for å redusere, for ikke å si eliminere, alt som forårsaker vold". Man må spørre: "Med hvilke andre midler kan freden sikres?"

Trass i "økt økonomisk press for våpensalg og nye markeder", er det i dag også "et gunstig tidspunkt" for å få etablert effektiv kontroll og radikal reduksjon av våpenleveranser. Enhver stat må kreves å "rettferdiggjøre kjøp og leveranser ut fra tilstrekkelighetsprinsipper, hvilket tilsier at

en stat kun må besitte nødvendige våpen for legitimt forsvar. Uforholdsmessig stor opphoping eller salg av våpen står i motsetning til dette prinsippet."

Dokumentet går nærmere inn på salget av rifler og sprengstoff, terrorisme, human intervensjon og våpensalg til ikke-statlige grupper, og fastslår at "begrensning av salget av rifler og mindre våpen krenker såvisst ingens rettigheter."

4

det viktigste er kanskje at alle troende nå møter et positivt og dynamisk kirkebilde: Guds folk, på *vandring*.

Konstitusjonen om kirken er ment som en syntese, hvor de forskjellige elementer kommer på sin plass. Derfor måtte den behandle både legfolket og ordensfolket som en vesentlig del av Guds folk. Konsilet forbeholder seg imidlertid retten til å komme tilbake til disse sentrale emnene i egne dekretet. Til tross for disse positive takter, kan man likevel ikke unngå å bli slått av den fremtredende rolle kirkens hierarkiske struktur fortsatt har.

Ordenslivet har sin plass i *Lumen gentium* og i dekretet om ordenslivets tilpasning og fornyelse, *Perfectae caritatis* (PC). Det første angir hovedprinsippene for ordenslivet, mens det andre gir konkrete retningslinjer for reformer. "Selv etter 30 år er tekstene verdt omtale," hevder Marc Leboucher som i fjor fikk en fransk bokpris for sin bok om ordenssøstre; *Les Religieuses* (Desclée de Brouwer, 1993). Vi skal i det følgende benytte hans briller når det gjelder konsilets behandling av ordenslivet.

Om ordensfolk i *Lumen gentium*

I dette dokumentet er selve plasseringen av kapitlet om ordensfolk talende: Kap. 4 behandler legfolket, og kap. 6 ordensfolkene. Mellom disse to finner vi kap. 5 som bærer overskriften: "Om at alle er kalt til hellighet i kirken." Kallet til kjærlighetens fullkommenhet er altså felles for **alle** mennesker. Vi merker oss også at etter ordenslivet behandles kirkens eskatologiske karakter.

Ut av innholdsfortegnelsen kan vi således lese at ordenslivet både er et (nytt) liv i Kristi etterfølgelse og en fruktbar spenning mot det rike som skal komme. Solid plassert innenfor Guds folk hvor kallene er forskjellige, har ordenslivet allikevel sin særegne

identitet. Her kan vi skjelve tre hovedakser:

En Guds gave

Ordenslivet er en *Guds gave* til det kristne fellesskap: "De evangeliske råd om gudviet sølibat, fattigdom og lydigheit er tilsammen en Guds gave som kirken har mottatt av sin Herre og stadig tar vare på ved hans nåde: De har nemlig sitt fundament i Herrens ord og eksempel, og de er blitt fremhevet av apostlene, fedrene og kirkens lærere og hyrder. Under Helligåndens ledelse har kirken også gjort bruk av sin myndighet for å tolke dem, anordne deres praksis og til og med innstifte vedvarende institusjoner med det formål å etterleve dem" (LG 43).

Av kjærlighet til sitt folk har Gud tillatt veksten av det "tre" ordenslivet er, for slik klarere å vise Helligåndens kraft. Denne side av det kirkelige liv hører inn under nådens og åndsgavens orden, slik Paulus uttrykker det i 1 Kor: "Vel er der forskjellige nådegaver, men Ånden er den samme, og vel er der forskjellige tjenester, men Herren er den samme, og der er forskjellige kraftytringer - men det er den samme Gud som virker alt i alle... Men alt dette virker den ene og samme Ånd, som deler ut sine gaver til hver enkelt, etter som den finner for godt" (1 Kor 12,4-6 v. 11).

Det samme gjelder ordenslivet. Anerkjent og ordnet av kirken og dens hierarki kan det utfolde seg i menneskehetens historie gjennom "diverse former for eremitt- eller klosterliv, til både... medlemmenes og hele Kristi legemes beste" (LG 43). De legitime forskjeller mellom dem er ingen forherligelse av forskjeller søkt for sin egen del, men en tjeneste til gagn for det kristne fellesskap.

Et personlig kall

Den andre aksen i *Lumen gentium* er at

ordenslivet er svaret på *et personlig kall* om å følge Kristus. Som gave fra Gud er ordenslivet en invitasjon til å gi seg selv slik Kristus gjorde det like til døden på korset: "Den kristne som ved løfter forplikter seg til de tre evangeliske råd, går helt inn for å tjene den høytelskede Gud. Slik blir vedkommende i en ny og egen mening engasjert i Guds tjeneste og ære" (LG 44). Ved å gi Gud en helt spesiell plass i sitt hjerte og i sitt liv, reorienterer ordenssøsteren eller ordensbroren sin tilværelse i disponibilitet til den som kaller.

Denne Kristus-etterfølgelsen knytter ordenslivet til dåpen hvor de evangeliske råd har sine røtter. I dåpen befries mennesket fra død og synd til nytt liv i Kristus. Ordenslivet er del av denne dynamikken, og forlenger den gjennom etterlevelsen av de tre løftene og ved livet i fellesskap. Derfor har man sagt at ordenslivet er et *radikalt* svar på den appell dåpen inneholder. Da er det imidlertid viktig å understreke at radikalitet her ikke betyr at ordensfolk er bedre eller mer fullkomne kristne enn andre.

Kallet til hellighet er - som *Lumen Gentium* så sterkt understreker - ikke reservert de få, men er rettet til alle døpte. Ordet *radikalt* kommer fra det latinske *radix*, som betyr rot, og uttrykker treffende denne invitasjonen til uavlatelig å søke tilbake til de evangeliske kilder, til å gjenfinne den grunn Jesu virke bygget på.

Som kall til å leve dåpens radikalitet, er ordenslivet en stadig påminnelse for alle kristne om denne radikalitet. Takket være ordenssøstrene og -brødrene kan hele Guds folk ikke glemme at også de er oppfordret til det samme av kjærlighet til sin Herre. At heller ikke de skal forholde seg som slaver eller herskere i forhold til eiendom, makt eller affektive relasjoner på bekostning av andre.

Det gode liv - også for kronisk syke
 "Jeg har en frunnleggende tro på enkeltmenneskets muligheter", sier Liv Fyrand ved Diakonhjemmets høgskolesenter i bladet "Hilsen fra Diakonhjemmet". Livssituasjonen til kronisk syke står sentralt i hennes arbeid: "Målet er at mennesker settes i stand til å mestre sitt liv og sin hverdag. Det er fantastisk når folk tar livet i egne hender. Alt for mange har for stor tro på ekspertene," sier Fyrand. Som

mener at "leger, psykologer, sosionomer og prester får en alt for viktig rolle i menneskers liv. Det er grunn til å frykte ekspertene som 'fikser alt'. De burde heller støtte mennesker til å ta fatt i eget liv.

Liv Fyrand ønsker å understreke at det er helbredene krefter i et sosialt nettverk. I all vår iver etter en sunn livsstil med vekt på riktig kosthold og mosjon, får hun oss til å se at det faktisk også er helsefremmende å ha gode venner.

Homofile katolikker

Vi er en gruppe for lesbiske, homofile og bifile katolikker som møtes jevnlig.

Formål: Sosialt samvær og støtte, diskusjoner og dialog med Kirken.

Kontakttelefon: 22 37 84 98

Ordenslivet er et personlig kall, men ingen soloferd. Det er i Kirken at et slikt livsvalg utfoldes, og dette kommer klart til syne når den godkjenner instituttene konstitusjoner; og når den anerkjenner, under en liturgisk handling, løfteavleggelsen, skriver dominikanerinnen Else-Brit Nilsen, nyvalgt priorinne på Sta. Katarinahjemmet og forsker NAVF med et prosjekt om de katolske ordenssøstre i Norge. Bildet viser sr. Anna Nhieu som avla sine første løfter på Katarinahjemmet i våres.

Dåpsperspektivet innebærer også nærhet til verden for "... intet av det som angår mennesket, er uten gjenklang i de kristnes hjerter." Ordene er hentet fra konsildokumentet *Gaudium et spes* ("Kirken i verden av idag", GS 1), og *Lumen gentium* insisterer på det samme. Uansett om kallet er monastisk eller apostolisk, skal ordensfolk ikke være "... fremmede for medmennesket eller unyttige for det menneskelige

samfunn på jorden" (LG 46). Snarere skal de aktivt arbeide på denne verdens frelse, være med på dens evangeliske omforming.

Ordenslivet er et personlig kall, men ingen soloferd. Det er i Kirken at et slikt livsvalg utfoldes. Det er kirkens hierarki som godkjenner og regulerer praksisen av de evangeliske råd. Ikke utfra ønsket om kontroll, men for å sikre et sant kristent perspektiv. Kirkens

rolle her kommer klart til syne når den godkjenner instituttene konstitusjoner, og når den anerkjenner, under en liturgisk handling, løfteavleggelsen.

Et tegn

Lumen gentium's tredje akse er ordenslivet som tegn i kirken; tegn som skal nå flest mulig: "Et liv som bekjenner seg til de evangeliske råd, trer frem som et merke - tegn -, som kan og bør utøve... tiltrekningskraft på alle kirkens medlemmer, så de blir mer villige til å oppfylle kristenlivets krav" (LG 44). Gjennom hva det gjør, gjennom hva det er, taler ordenslivet om en realitet som overgår det. Det vitner om at Gudsriket allerede er der ganske nært, det "vidner om det nye og evige liv som er vunnet ved forløsningen i Kristus. Og det forkynner den kommende oppstandelse og herlighet i himmelriket" (LG 44).

Selv om klosterlivet ikke regnes blant kirkens sakramenter, inneholder klosterlivet allikevel en sakramental dimensjon. Det bidrar til å levendegjøre og aktualisere Det glade budskap. Ordenslivet deltar fullt ut i kirkens sakramentale misjon slik at "Kristus tydeligere skal manifesteres både for troende og ikke-troende" (LG 46). Gjennom hele delen av *Lumen gentium* viet ordensliv møter vi hyppig ord som spiller på en slik "tegn-teologi": manifestere, åpenbare, gjøre nærværende... Alle ord som viser konsilfedrenes insistering på denne helt grunnleggende dimensjon.

Ordenslivet som *Guds gave* til kirken, som kall til å følge Kristus i dåpens radikalitet og som tegn på gudsrikets nærhet, er akser i harmoni med konsilets hovedlinjer. I konsilets behandling av ordenslivet gjenfinnes de samme teologiske linjer som ellers i kirkemøtets arbeid: Insisteringen på Kristus og Åpenbaringen, invitasjonen

St. Franciskus-søstrene i Arendal hedret

Den 1. juli ble St. Franciskus hospital i Arendal offisielt overført av Aust-Agder fylkeskommune. "Et stolt og viktig kapittel i Arendals og fylkets sykehushistorie er dermed avsluttet," skrev avisen *Fædrelandsvennen*. Som bragte fyldig referat fra en høytidelig lunsj der fylkesordfører Jon Fløistad overrakte Franciskus Xaverius-søstrenes kongregasjon en minneplakett som takk for vel utført arbeid!

83 år er gått siden St. Franciskus-søstrene startet sin virksomhet i Arendal. "Gjennom alle disse årene har søstrene utført sitt arbeid i stillhet, og de ønsker også å avslutte sitt arbeid i stillhet," uttalte fylkesordføreren, som takket for "det respektable arbeid som søstrene har utført for Aust-Agders befolkning i nesten hele dette århundre." Minneplaketten ble overrakt forstanderinnen, sr. Hieronyma, som på sin side takket Aust-Agder fylkeskommune og Arendal kommune for et langt og

godt samarbeid i barmhjertighetens tjeneste.

Det hører med til historien at fylkesordføreren i et historisk tilbakeblikk minnet om at da krigen kom til Norge 9. april 1940, var det innlagt 83 pasienter ved søstrenes sykehus. På grunn av den truende situasjonen ble hospitalet tømt, og pasientene ble flyttet til Furukollen. En av pasientene var en liten gutt ved navn Jon Fløistad - innlagt for ørebetennelse.

6

til hellighet som springer ut fra dåpen, kirkens sakramentale dimensjon, Guds barns frihet... Og selvsagt oppfordringen til å gå tilbake til kildene som blir mer konkret i det neste dokumentet vi skal ta for oss: *Perfectae caritatis*.

Ordenslivet i *Perfectae caritatis*

Dekretet om ordenslivet har ikke samme teologiske tyngde som *Lumen gentium*, men det må ikke reduseres til et rent leilighetsskrift. Fristelsen er der, fordi den *aggiornamento* og fornyelse av ordenslivet *Perfectae caritatis* legger opp til, i dag må sies å være gjennomført; og vel så det. Selv gikk jeg i kloster i 1971, og da var det meste allerede satt ut i livet: Ordensdrakten var behørig beklippet og modernisert, samtlige var vi demokratisert til søstre (ikke bare var de "ærverdige mødre" avgått, men også inndelingen av søstre i forskjellige kategorier; f.eks. kor- og konverssøstre); opplæringen var annerledes med rom for individuelle variasjoner, alt var mer åpent innad såvel som utad... Og som Guds øvrige folk nøt vi allerede fruktene av den dyptgående liturgiske reform.

Konsilfedrene roser den dynamisme og oppfinnsomhet som har preget ordenslivet opp gjennom tidene. Deretter understrekes det at en tilbakevenden til kildene er nødvendig for bedre å leve etter Evangeliets ånd. Å vende tilbake ikke bare til evangeliet, men også til instituttens opprinnelige inspirasjon. På hvilke behov ville grunnleggeren svare? Denne doble tilbakevenden til kildene må skje sammen med en åjourføring i forhold til tidens endrede vilkår (PC 2), og dessuten svare til den psykiske og fysiske kondisjon som preger dagens ordensfolk (PC 3).

Meningen er ikke å snu kappen etter vinden, men å styrke Evangelieforkynnelsen her og nå. Prinsippet er velkjent, og det er i høyeste grad fort-

satt aktuelt. Dominikanerordenens store historiker, Marie-Humbert Vicaire, har kommentert det slik:

"For enhver organisasjon som ønsker å leve sant og riktig og hvis eksistensberettigelse dras i tvil, er det nødvendig å vende tilbake til sin opprinnelse, til sine kilder. Det er det spesielle påbud konsilet ga til de religiøse ordener, da det sa at de skulle være nærværende i sin egen tid. I samme grad som de vender tilbake til sine kilder, vil de være nærværende i sin egen tid. Det er en beundringsverdig formulering! I samme grad som jeg vender tilbake til min opprinnelse, er jeg nærværende i nåtiden. Og i samme grad jeg virkelig er nærværende i nåtiden, lever jeg biologisk i min opprinnelse.

Dette gjelder overalt. Det er den sosiologiske lov for enhver menneskelig gruppe. Hvis den blir svak og sykner hen, er botemidlet å finne seg selv igjen og oppleve den opprinnelige inspirasjon - ikke ved å drive arkeologi (selv om det er nødvendig å betrakte det dokumentariske grunnlag), heller ikke ved små tilfeldige reformer, derimot ved å få kraft fra den intuisjon som skapte oss, fordi vår natur utgår fra vår fødsel. Det er nødvendig å leve 'dialektisk', som filosofene sier, det betyr at to holdninger utfolder seg samtidig: kontakt med nåtiden og kontakt med våre røtter."

Vender vi tilbake til *Perfectae caritatis* merker vi oss harmonisering, enhetsbestrebelse: Kontemplasjon og apostolisk kjærlighet er én og samme bevegelse (PC 6 og 8). Så følger løfter og kommunittetsliv: Ønsket om å gi en positiv presentasjon av de evangeliske råd er klart, selv om språket ofte er tradisjonelt. I seg selv utgjør ikke de tre løftene hele ordenslivet. Sin virkelige mening får de først når de kobles til felleslivet. Ved å insistere på denne dimensjonen, møter vi nok engang en tilbakevenden til de evangeliske kilde-

ne: "Felleslivet skal føres med urkirken som forbilde, hvor de mange troende var ett hjerte og én sjel." (PC 15; Acta 4,32). Bare når sann broderkjærlighet råder, er Kristi nærvær tilstede.

Jesuitten Jean-Marie Hennaux har nylig oppsummert konsilets bidrag til klosterlivet slik: "Konsilet har ønsket å integrere tydeligere klosterlivets mysterium i Kristi mysterium, i Kirkens mysterium og i sakramentene." Men denne integrering i den kristne tros sentrum kan bare skje - som vi har sett - gjennom en større nærhet til alle døpte, og i en stadig voksende solidaritet med hele menneskeheten. Eller for å si det enklere og kanskje klarere: "Ordenslivet er en levende del av kirken, og det leves i verden." Denne formuleringen finner vi i dokumentet om kommunittetsliv, *Congregavit nos in unum Christi amor*, utgitt i år av kongregasjonen for ordensfolk.

1994: I kirken, for verden

"Ordenslivet er en levende del av kirken, og det leves i verden." Jeg omtalte utsagnet nettopp som en formulering, men det er neppe særlig dristig å hevde at det også er en konstatering. Det gir meg lyst til å spørre *hvor* og *hvordan* vi befinner oss etter tretti år med postkonsiliar vandring. Spørsmålet er i høy grad relevant, for vi vet alle at ordenslivet er tema for høstens bispesynode. I 1993 fant det sted en forberedende, internasjonal kongress om legfolkene i Roma. I det følgende bygger jeg på noe av materialet fra sluttokumentet *Charismes dans l'Eglise pour le monde* (Médiaspaul - France 1994).

I store mengder kan tall drepe, i små kan de gi nøktern innsikt: I den katolske kirke i dag utgjør andelen ordensfolk 0.12% av alle troende. Tallet er beskjedent, men bak det finner vi et rikt mangfold: 1423 institutter for kvinner og 250 for menn. Ordensfolk er i overveldende grad legfolk (82%),

Målet for den kristne er hellighet

"Målet for det kristne liv er hellighet. Og veien dit går ikke utenom, men gjennom realitetene," skriver sr. Anne Bente Hadland o.p. i en artikkel i Kirke og Kultur.

"I kristenlivet er det daglige liv og det åndelige liv ett og det samme. Et kristenliv - som ethvert annet organisk liv - som leves

i et vakuum, er og forblir sterilt og ufruktbar. Det er i kamp med det uunngåelige at helligdommen utvikler seg, ikke på trygg avstand eller i en lukket og beskyttet atmosfære. Kristendommen er en realitetenes religion, og den oppfordrer oss ikke bare til å løfte blikket mot himmelen, men også til 'å stikke fingeren i jorda', og til å se oss selv som vi er der vi er ' nakne for Gud'."

Åtte år ekstra for sang i fengslet!

Fjorten buddhistiske nonner i et tibetansk fengsel har fått sine dommer fordoblet eller tredoblet etter at de i juni i fjor sang en pro-uavhengighetssang i cella. Nonnene hadde gjennomsnittsdommer på fem år for deltakelse i uavhengighetsdemonstrasjoner. På grunn av en sang må de nå gjennomsnittlig sone i elleve år. Den strengeste dommen fikk den 27 år gamle le Phuntsog Nyidron med en forlengelse fra 9 opp til 17 år, melder Tibet Information Network.

7

og kvinner (73%). Bare 18% tilhører kirkens geistlighet. Det er imidlertid iøynefallende at vi finner denne minoritets-gruppen i nesten alle lokalkirker og på misjonens utposter. I tillegg utfører den en stor andel av tjenestene i kirken. Det monastiske ideal er der. Men nye veier søkes også, andre revitaliseres:

Ordensfolk - særlig medlemmer av apostoliske kongregasjoner - har valgt å stå på de fattige og undertryktes side slik vi f.eks. har sett det i Latin-Amerika. Fordi mange av kongregasjonene er internasjonale, har disse søstrene ofte hatt en positiv innstilling til denne kampen. En kamp de har lært å kjenne gjennom sine latin-amerikanske søstre. At dette har vært, og er, et kirkelig og teologisk spenningsfelt, vet vi. Med et friere forhold til kirkens hierarki, og med et nærmere forhold til de mennesker det gjelder, kan ordenslivet ha en kritisk, ja profetisk funksjon. Imidlertid er valget å stå på de smås side hverken nytt eller enestående. Vi finner det nedfelt i Det gamle testamente såvel som i vår nåværende paves encykliker!

I landene på den nordlige halvkule er imidlertid ordenslivet preget av alderdom og tilbakegang. (Unntak finnes selvsagt). På den sydlige halvkule er utviklingen motsatt: Ungdommelighet og vekst. Ordenslivet slår rot i nye kulturer og i nye folk. Men prosessen er ikke helt konsolidert, ikke helt stødig; det gjenstår å finne en likevekt mellom troskap mot instituttets opprinnelige inspirasjon og den aktuelle kultur. Når denne prosessen kommer et stykke videre, er det nærliggende å anta at ordensliv vil få et flerkulturelt ansikt, og et mindre preg av tradisjonelle former. - Nå *behøver* jo ikke tradisjonelle former være ensbetydende med *tyngende* former. Jeg synes dominikanerordenen er et eksempel på det motsatte.

Ved en ny etappe

I den grad ordenslivet de siste tretti årene har åpnet seg for fornyelse, har det også oppstått uventede og kaotiske situasjoner, usikkerhet... Slikt kan friste de engstelige til restaurasjon, mens andre her ser revitalisering. Vi befinner oss ved en ny etappe, ikke nødvendigvis pga. krav innenfra i ordenslivet, men fordi vi er plassert i verdens historie. Kirken, og ordenslivet i kirken, har sin måte å lese dette historiske øyeblikk på.

Som ordensfolk er vi implisert i, med på, kirkens *misjon*. Tallrike er de åndsgaver og tjenester vi bidrar med på verdens fem kontinenter. Bærer vi *virkelig* vitnesbyrd om Åndens virke? Det er kanskje et spørsmål vi bør stille oss selv og hverandre. Alt ordensliv bør være der hvor Ånden i dag sender det. Og der samarbeide med de andre åndsgavene og tjenestene i Gudsfolk; uten å miste vår egenart, og uten å sette misjonens enhet i fare.

Vi som tilhører ordenslivet, er også involvert i kirkens fellesskap, **communio**. Vår tilstedeværelse i mange lokalkirker og kirkelige fellesskap verden over gjør at vi kan gi Guds folk et mektig bidrag når det gjelder virkeliggjørelse av fellesskap. "Klosterfellesskapet synliggjør det fellesskap som kirken springer ut fra; samtidig er det profeti om den enhet kirken streber mot som sitt endelige mål. 'Ordensfolk er kalt til å være eksperter på fellesskap i kirken og i verden'..." (*Congregavit nos...*)

Vi som tilhører ordenslivet, har ikke alltid uttrykt vår teologiske *identitet* på samme vis. Det annet Vatikankonsil har forsikret oss om at vi hører med i kirkens livgivende og helliggjørende struktur. Konsilet har fremhevet vårt karismatiske særtrekk. Dette fikk oss ikke bare til å endre teoretiske mønstre, men oppmuntret oss i retning av en rikere erfaring av kirkelig liv og av

mutua relatio, gjensidig forbindelse, kontakt med de andre livsformene og tjenestene i, ja også *utenfor*, kirken. Dette såvel som bedre kjennskap til våre røtter, har fått oss til å uttrykke særtrekkene i vår karismatiske identitet utfra mange forskjellige innfallsvinkler.

Imidlertid er det én som skiller seg ut: Ordenslivet som tegn. Kristus-tegn midt i en kirke som selv er tegn i forhold til verden. Ordenslivets tegnfunksjon hever det ikke over andre livsformer. Det skal tvert om tjene; ikke bare kirken, men vår verden med spirer av død og spirer av liv. Denne ufullkomne verden er vår verden, den er elsket av Gud, den er det sted hvor Gudsriket skal etableres.

Et personlig ønske foran synoden

Dette er både oppbyggelig, vakkert og helt ukontroversielt. Er det tillatt å ha et personlig ønske foran en synode som har ordenslivet på dagsordenen? Den nordiske bispekonferanse innbyr til det.

Som ordenssøster - dvs. som katolikk med et livslangt kirkelig engasjement og med et bindende lydighetsløfte - opplever jeg vår usynlighet i kirkens beslutningsfattende organer som urimelig. Dette retter søkelyset mot presteembetet og den ordinerte tjenes-tes rolle i kirken. At de sakramentale handlinger tilligger denne tjeneste, er hevet over tvil, men det er mindre innlysende at også den lovgivende og eksekutive makt i kirken skal knyttes til ordinasjonen. Er ordinasjonen en uomtvistelig forutsetning for å delta i beslutningsprosessen? Her dreier det seg ikke om et ja eller nei til kvinnelige prester, men om den ordinerte tjenes-tes rolle i kirken.

Biskoper klart mot dødsstraff!

"Volden som skremmer oss slik, har også gjort oss til talsmenn for vold," heter det i en uttalelse nylig fra biskopene i den amerikanske delstaten Louisiana. "Men hvis frykten har formet oss slik at vi mener dødsstraff skal gjøre himmelen skyfri, tar vi sørgelig feil." Riktignok må "forferdelige forbrytelses straffes effektivt og raskt", men dødsstraff er aldri veien å gå; selv for overlagt drap er fengsel, evt. på livstid, alternativet". Dødsstraff bremser ikke kriminaliteten. Der

til kommer at evt. "menneskelige feil i forbindelse med en dødsstraff er uomgjørige".

Biskopene har forståelse for "det sinnet og den frykt og frustrasjon som gjør noen til talsmenn for dødsstraff", men de er "overbevist om at det finnes mer ansvarlige måter å møte det økende antall mord og andre voldshandlinger på . . . dødsstraffen fører oss bare lenger ut i 'døds-kulturen'". Biskopene oppfordrer til økt innsats for uskyldige voldsofre og deres pårørende. CNS Documentary Service

USAs katolikker og dødsstraff

"Alle meningsmålinger om dødsstraff viser at USAs katolikker ikke skiller seg ut fra ikke-katolikker i synet på dødsstraff som moralsk akseptabelt - ca. 70 prosent av alle amerikanere er for dødsstraff," skriver jesuitt og jus-professor Robert E. Drinan i en fersk artikkel i de nordamerikanske jesuitters tidsskrift "America". Han er skuffet og skremt over at den "offentlige mening blant katolikkene ikke ser ut til å være særlig influert av kirkeledelsens standpunkt i

Baby Johannessen: Norges Kristne Råd

I september 1993 holdt Norges Kristne Råd sitt første ordinære råds-møte. En årelang forberedelsesprosess ble da kronet med sin formelle start. Store deler av kristen-Norge er samlet. Startskuddet har gått for å nå målet: et sant økumenisk fellesskap av alle kirker, kristne samfunn, menigheter og kristne organisasjoner i Norge. Den katolske kirke er aktivt med i dette økumeniske arbeidet.

Norges Kristne Råd skal ifølge statuttene arbeide for å fremme forståelse for økumenikk lokalt og nasjonalt mellom kirker, samfunn, organisasjoner og menigheter både innenfor og utenfor Rådet; fremme kontakt og fellesskap mellom norsk og internasjonalt kristenliv; være et forum for opinionsdannelse overfor myndigheter og offentlighet; fremme forslag overfor offentlige myndigheter om tiltak for å sikre tros-samfunnenes rettigheter og deres arbeidsmuligheter i samfunnet.

Rådets statutter regulerer medlemskap og organisasjonsform og trenger nok noen endringer i årene fremover for å fange opp alle organiserte kristne her i landet, og for å få en levedyktig og handlekraftig form.

På det første ordinære råds-møte i september 1993 møtte følgende med sine delegater: Den katolske kirke, Frelsesarméen, Den evangelisk-lutherske frikirke, Det norske Misjonsforbund, Metodistkirken i Norge, Det norske Baptistsamfunn og Den norske kirke. (Fra Den katolske kirke i Norge møtte foruten biskop dr. Gerhard Schwenzer medlemmene av Oslo katolske bispedømmes økumeniske kommisjon: dominikanerpater Per Bjørn Halvorsen, leder, fransiskanerpater Hans Vossenaar, dominikanerinne dr. theol. Else-Britt Nilsen og senior-journalist Baby Johannessen. Under valgene ble Else-Britt Nilsen valgt inn i Rådets første ordinære styre. Per Bjørn Halvorsen hadde sittet i interimstyret

som forberedte den formelle stiftelsen. Biskop Schwenzer sitter i valgkomiteen foran årets råds-møte.)

I motsetning til det svenske kristne råd, som raskt har bygget opp et forholdsvis stort sentralsekretariat med direktører i spissen, ønsker Norges Kristne Råd å ha et lite sekretariat som koordinerer arbeidet. Meningen er at kirkene, de kristne samfunn og organisasjonene etter hvert skal utføre "feltarbeidet" i god økumenisk ånd - i utvalg, i lokalsamfunnene og sentralt, i fellesskap. Som generalsekretær er ansatt den lutherske teologen Ingrid

Generalsekretær Ingrid Vad Nilsen i Norges Kristne Råd.
Foto: Kirkens Informasjonstjeneste.

Vad Nilsen. Rådets første ordinære leder er metodistpastor Lars Erik Nordby.

Året som gikk

Rådets styre og generalsekretær har ikke ligget på latsiden i året som gikk. Når råds-møtet trer sammen i september 1994, kan Rådet se tilbake på en ganske brukbar aktivitet. Stikkord er: kirkeasysspørsmål; 1000-årsjubileet for den kristne kirkes innføring i Norge i 1995; evangelisering i 90-årenes Norge (et initiativ fra Lausanne-bevegelsen i Norge); aborthandlingsplanen "Vern om fosteret - vern om livet"; nordiske lokaløkumeniske kurs; prosjekt for en økumenisk salmebok; forholdet til Islam i Norge - og sist, men ikke minst: kontakten med alle utvalgene, som arbeider aktivt på sine felt.

Det arbeides nå også for å få i gang en økumenisk institusjonspresttjeneste i sykehus og fengsler, slik man til en viss grad allerede har gjennomført i feltprestkorpset. Et annet tema gjelder utlån av kirker til gudstjenester, begravelser og bryllup, og spørsmålet om å være fadder osv.

Lederen i Norges Kristne Råd mener at Rådet vil være et godt sted for å arbeide med slike spørsmål, fordi både Den norske kirke og mange av de andre kirkesamfunnene er med i samme råd og ikke behøver å møtes som motstandere.

Etter 100 dager - konsultasjon

Styret og generalsekretæren i Rådet innkalte til en konsultasjon i april 1994, etter at Rådet hadde vært i full drift i 100 dager. Der hadde man foruten råds-medlemmene invitert ansatte i medlemssamfunnene, presse, teologiske læresteder og økumeniske organisasjoner. Der ble visjoner og konkrete arbeidsplaner for Rådet lagt frem - og det ble en del presentasjoner. Møtet fant sted i krypten i Oslo domkirke, og

denne saken" som er "klar opposisjon".

USAs katolske biskoper har siden 1980 "gjentatte ganger og med stor styrke" gått ut mot dødsstraff, skriver Drinan og siterer en lang rekke av dem. Han avslutter med følgende uttalelse fra New Yorks biskoper i februar i år: "Dødsstraff er den lettvinde måten å løse komplekse, omsegripende og dyre problemer på. Dødsstraff er ingen løsning på voldsforbrytelser, like lite som abort er en løsning på et ikke-planlagt svangerskap. Å drepe er aldri noen løsning."

Verdenskatekismen om dødsstraff -
moden for revisjon?

Presidenten for den sveitsiske bispekonferanse, biskop Pierre Mamie av Fribourg med residens i Geneve, sa under en sammenkomst i Fribourg nylig at det er mulig at avsnittet om dødsstraff i den nye katolske katekismen vil bli omskrevet. Ifølge Mamie har pave Johannes Paul II selv bedt teologer om å se kritisk på denne paragrafen i verdenskatekismen som ble godkjent for utgivelse i 1993.

De få linjene katekismen inneholder om dødsstraff, har utløst "skuffelse både i mediene og i manges samvittighet", sa biskop Mamie. Som ikke la skjul på at han selv var lite tilfreds med teksten. Man hadde ventet, mente biskop Mamie, at paven gjennom den nye katekismen endelig ville si et klart katolsk nei til regjeringers rett til å idømme dødsstraff.

CHRIST IN DER GEGENWART

før det formelt ble satt, fikk deltagerne en omvisning av den katolske billedkunstner og skulptør Grete Refsum i forbindelse med hennes krusifiksutstilling i en del av krypten.

Følgende temaer ble tatt opp under møtet, som fant sted i en god kristen ånd, selv om også meningsforskjeller kom klart frem i dagen:

- Misjonsforstander i Misjonsforbundet, Bjørn Øyvind Fjeld, talte om evangelisk alliansearbeid og økumenisk kirkesamarbeid - to veier til samme mål?

- Generalsekretær i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke, Atle Sommerfeldt, talte om Den norske kirkes forventninger, håp og ønsker for Norges Kristne Råd.

- Dominikanerinne Else-Britt Nilsen talte om Den katolske kirke - en fremmed og/eller viktig fugl i det evangeliske Norge?

- Rådets leder, Lars Erik Nordby, og generalsekretæren, Ingrid Vad Nilsen, presenterte Norges Kristne Råd - dets strategi, arbeidsformer og arbeidsoppgaver.

Økumenikk for hjerte og hjerne

Det er i dag 7 utvalg knyttet til Norges Kristne Råd: Bønneuken for kristen enhet, Norsk økumenisk komité for det Sørlege Afrika, Norsk sosialetisk samtaleforum, Norsk teologisk samtaleforum, Norsk økumenisk forum for innvandrerspørsmål, Norsk økumenisk kontaktforum for kvinner og Norsk økumenisk ungdomsforum.

Det arbeides videre med struktur og innhold i denne tilknytningen, blant annet fordelingen av sekretariathjelp. Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har hittil vært raus med kontor- og sekretærhjelpe, men tanken fremover er nok å fordele oppgavene på flere kirkesamfunn og organisasjoner. Når det gjelder Bønneuken for kristen enhet og Kvinnenes internasjonale bønnedag,

Metodistpastor Lars Erik Nordby er valgt leder for Norges Kristne Råd - her knipset av Baby Johannessen under NKKFs landsmøte i mai der han representerte Norges Kristne Råd.

vil Norges Kristne Råd fra og med 1995 stå ansvarlig for liturgien som blir brukt i disse.

Arbeidet i Norsk teologisk samtaleforum utgjør et teologisk nybrottsarbeid - et vanskelig arbeid. (Fra katolsk hold har det møtt 2-3 prester med biskop Schwenzer i spissen til disse uhyre viktige overlegningene.) Det foreligger 3 skrifter derfra, som er vel verd et studium (men lettteste er de ikke!):

Nattverden - Herrens måltid (1982)

Kirkens embete (1986)

Rettferdigjørelsen (1991)

Ifølge styret i Norges Kristne Råd har dette arbeidet skapt forståelse og tillit mellom deltagerne fra de ulike kirkesamfunn, og det har gitt konkret trening i økumeniske dialoger. Aktuelle saker fremover i Norsk teologisk samtaleforum vil, såvidt jeg har bragt i erfaring, være følgende:

Koinonia-begrepet/fellesskap; dåp som enhetsbånd mellom kristne (forholdet mellom dåp og tro); kirkeforståelsen.

I de andre utvalgene arbeides det, alt etter utvalgenes art, med lokaløku-
menikk; nord-sør-spørsmål; sosial-etiske spørsmål; ungdomsspørsmål; kvinnens plass i kirkene m.m.m. (Den katolske kirke er godt representert.)

Norges Kristne Råd vil også arbeide for å skape økumeniske møteplasser for kristne som arbeider innenfor diakoni, undervisning, informasjon, økonomi, administrasjon, ledelse m.m.

Strategien fremover

Når det gjelder strategi og målsetting fremover, vil Norges Kristne Råd arbeide for det økumeniske aspekt både lokalt og i forholdet mellom kirkesamfunnene, og samtidig være et samlende kristent talerør overfor myndigheter og opinion. Finner Norges Kristne Råd melodien, vil det utad være en sterk kirkelig stemme i samsfunnsdebatten. Rådet vil også arbeide for å sikre trossamfunnenes rettigheter i samfunnet. Primært vil Norges Kristne Råd være et koordineringsledd mellom allerede eksisterende virksomhet i kirkesamfunnene og prøve å danne et nettverk som virkelig fungerer. På den måten blir Norges Kristne Råd mer en formidler enn en aktør i det økumeniske arbeidet. Da utnyttes de eksisterende ressurser i kirkesamfunnene optimalt i stedet for å bygge opp et eget, sterkt og sentralt sekretariat. Og aktivt kristne mennesker utover i vårt langstrakte land blir kjent med hverandre, over konfesjonsgrensene.

Gamle fordømmelser ikke lenger aktuelle

De tyske katolske biskoper har gitt en positiv stillingtagen til den økumeniske studien "Lærefordømmelser - kirkesplittende?" som kom i 1986. Studien erklærte at mange av 1500-tallets gjensidige evangelisk-katolske lærefordømmelser ikke lenger "skiller kirkene ad". Særlig om rettferdiggjørelsen råder det i dag full enighet mellom de to kirker, skriver de tyske biskoper i sin kommentar. CHRIST IN DER GEGENWART

Gjenvisitt i Canterbury

Det tredagers besøket som Milanos erkebiskop, kardinal Carlo Martini, avla i England i juli, vakte oppsikt. Martini var invitert av den anglikanske primas, George Carey. Under en preken i Canterbury-katedralen understreket kardinal Martini at den katolske kirke og Church of England har "det samme evangelium og det samme tjenesteoppdrag overfor en verden som står i fare for å tape retningen".

Besøket ble betegnet som historisk, ikke bare fordi det var første gang en kardinal preket i en anglikansk kirke. "Besøket ble tillagt spesiell betydning fordi de offisielle økumeniske forbindelser mellom den katolske og den anglikanske kirke for tiden er noe belastet på grunn av den engelske kirkes ja til kvinnelige prester," noterer Christ in der Gegenwart.

"En vitamininnsprøytning for økumenikken," var Catholic Herald's umiddelbare

10

På gjesteplass:

Fra diplomati til vennskap

Det var spennende, berikende og utfordrende å lese Gunnell Vallquists to økumeniske situasjonsbeskrivelser i St.Olav tidligere i år. Den lærde og engasjerte svenske forfatteren har mer enn nok bakgrunnsstoff for sine vel-skrevne analyser. Men nå er hun åpenbart mer økumenisk utålmodig enn noensinne. Og det sier ikke så ganske lite. Hun mener altså at det ikke lenger er mulig å komme videre 'ad diplomatiske veier': "De barrikader våra forfäder kände sig förpliktat att bygga upp til försvar og anfall, har multnat ned; de är som barr på en skogsstig, de hindrar oss inte länge att mötas. . . " Hennes håp er at det som skjer på det såkalte grasrotplanet, for der "rör det sig".

Nå er det vel få katolske og ikke-katolske teologer som uten videre vil avskrive de fagteologiske samtaler på tvers av konfessjonsgrensene. Disse samtaler har jo, ikke minst de seneste årene, båret rike og synlige frukter - faktisk også i Norge. Og mye tyder på at økumenikken i overskuelig fremtid vil måtte følge de to løpene den har fulgt - både gjennom teologiske læresamtaler og gjennom den direkte opplevelse av synlig fellesskap på lokalplanet. Men langs begge løpene trengs det

sannelig mange utålmodige Gunnell Vallquist'er!

Jeg kom til å tenke på dette og mangt annet da jeg som ulærd lutheraner denne sommeren fikk oppleve et nytt møte med min gode katolske og meget lærde venn gjennom nærmere 40 år - pater Wilhelm Hertmann. Han har på en ganske usedvanlig måte personifisert begge de to omtalte økumeniske løpene, og gjør det fremdeles. Han var krumtappen og pådriveren i det felleskirkelige miljøet som langsomt og ikke uten motforestillinger utviklet seg i Bergen i 1950- og 60-årene, og var samtidig i høy grad medvirkende i 'det økumeniske diplomati'.

Da nederlanderer Wilhelm Hertmann høsten 1987 forlot Bergen etter 34 år for å gjøre franskmann av seg, ikke minst av helsemessige grunner, etterlot han seg et bibliotek på nærmere 10.000 bind som nå er tatt hånd om av Metodistkirkens studiesenter i Bergen. Men dette er bare ett av de mange økumeniske fotefarene han satte. Først og fremst vant han dyp respekt og hengivenhet blant egne trosfeller, men både respekten og hengivenheten forplantet seg blant mange foruinnvante og uforuinnvante i opptil flere kirkesamfunn. Noen av oss er så frimodige at vi betrakter oss som hans venner. For oss er det en ære. For ham er det åpenbart den naturligste ting av verden.

Nå er han blitt 76 år. Som 'pensjonist' havnet han i Sør-Frankrike - i landsbyen St. André ved provinshovedstaden Perpignan, vel en halv mil fra middelhavskysten og

18 km fra spanskegrensen. I tillegg til menigheten i St. André betjener han som eneste prest to andre landsbymenigheter. Han forretter messe alle ukens dager, to hver søndag - og holder ellers foredrag, deltar i seminarer osv. I det han måtte ha av fritid, plukker han ferskener og andre sydfruktar i egen hage - og nyter kanskje den lokale rødvinen Côtes du Roussillon, som også er å få kjøpt i Norge, dog til en ganske annen pris.

Man skulle jo kanskje tro at en slik form for pensjonisttilværelse skaper et visst behov for avslappende sommerferie. Men da går tankene mer enn ellers mot nord. Det er ikke første gang han sommervikarierer i sin gamle St. Pauls menighet i Bergen. I år var han på gamle, bergenske tomter i hele juli. Og da en pensjonert og meget aktiv luthersk sogneprest ringte en lørdag ettermiddag og spurte om jeg ville drikke kafe sammen med vår felles venn, kastet jeg meg i bilen og gjorde det. Gamle bånd ble forsterket - og nye ble knyttet .

Den aldrende fransiskanerpateren er etter alt å dømme like utålmodig som Gunnell Vallquist. Jeg har allikevel en aldri så liten mistanke om at han ikke vil være med på å avskrive 'det økumeniske diplomati', han heller. Men hans sans for den type økumenisk fellesskap som stundom utvikler seg til nært, varmt vennskap, er også usvekket. Derfor flyr det ofte gode tanker over alle grenser fra St. André til Bergen. Og derfor flyr de like ofte den motsatte veien . . .

Rolf Tofte

Rolf Tofte, i en årrekke journalist i Bergens Tidende med kirke- og kulturstoff som spesialområde, er i dag pensjonist og freelancer med bl.a to økumenisk utfordrende bøker på samvittigheten.

reaksjon da det ble kjent at Martini skulle komme. Besøket kom kort etter at et nytt dokument om moralske spørsmål ble offentliggjort av Den annen anglikansk/romersk-katolske internasjonale kommisjon (ARCIC II). Der heter det at de to trosfelleskap har felles grunnleggende moralske verdier, men at det fremdeles er til dels stor uenighet når det gjelder praktiske enkeltspørsmål som synet på gjengifte etter skilsmisse og på prevensjon.

Planer for Jerusalem

Rådslagninger mellom Israel, Jordan, Marokko, Saudi-Arabia og Vatikanet om Jerusalems fremtidige status har funnet sted. Ifølge israelske aviser skal Jerusalem forbli israelsk hovedstad, mens den rettslige overhøyhet over de kristne og muslimske hellige steder skal overføres til en internasjonal kommisjon.

CHRIST IN DER GEGENWART

Endelige ferdig - etter 22 år!

Når dette leses, skulle 30.000 ferske utgaver av Bibelen på vietnamesisk være på markedet i kommuniststaten Vietnam. Det er den første fullstendige utgave av Den Hellige Skrift på vietnamesisk. Arbeidet med utgivelsen har tatt hele 22 år.

CHRIST IN DER GEGENWART

Johs. Bruce: Den hellige Klara - en ekte fransiskaner!

11

Besøker man Assisi i år, vil man, hvis man har besøkt byen før, oppdage at det er langt flere bilder av *den hellige Klara* å se, enn før: Grunnen er at det i år er 800 år siden Klara ble født. Men ellers er det Frans som tiltrekker oppmerksomheten. Vil man lære Klara nærmere å kjenne, må man besøke den store Klarabasilikaen bygget over hennes grav, eller først og fremst San Damiano-klosteret, der Klara bodde med sine medsøstre fra 1212 til hun døde i 1253, nær 60 år gammel.

I de siste 28 år av sitt liv var hun plaget av en sykdom som oftest tvang henne til å holde sengen, hvis man da kan bruke det ordet om den tynne stråmadrass hun lå på i det ene hjørnet av den felles sovesal. I dag er stedet alltid pyntet med blomster, fra hele verden kommer blomster givne ønsker skal smykke hennes dødssted.

Det er ikke så lett for oss å forstå hvorfor kjærligheten til Klara har bestått helt opp til våre dager, hennes orden - klarissene - hører ikke til de store selv om den er utbredt over store deler av kloden. Til Norge kom den aldri. Men med den kjærlighet man her i landet har til Frans, ville det være trist om Klara ikke skulle bli minnet i år, - hun som kalte seg "Frans' lille plante", har på mange måter ført de fransiskanske idealer videre fremover enn de mannlige ordner har klart.

Fromt barn - og bestemt kvinne

Her i landet har fransiskanerne minnet henne ved å gi ut et lite hefte med 12 temaer om Klaras liv og klarissene i dag, og en "åpen dag" om Klara er arrangert i Oslo. Men stort sett må vi nok si at Klara er lite kjent her i landet...

Hun ble altså født i 1194. Hun var nummer tre av fem barn, og det sies at hun var et meget fromt barn. Plassen tillater ikke en uttømmende skildring av hennes liv, men sikkert er det at hun tidlig fikk høre om den 12 år eldre Frans som hele byen snakket om. Gifte seg ville hun ikke, og hun oppsøkte Frans i hemmelighet for å lære av ham, ikke i uselvtendig underkastelse av alt han sa, men i samtaler som ga henne det fransiskanske sinnelag hun utviklet videre i sitt kloster og i sine brev og fåtallige tekster.

Palmesøndag 1212 rømte hun hjemmenfra sent på kvelden sammen med en venninne. Nede i Portiuncula ble hun mottatt av Frans og brødrene. Hun ble iført en fattig drakt, slik det var skikk i de mange "fattigdomsgrupper" som på den tid ekisterte i og utenfor kirken. Frans klippet av henne hennes vakre gule hår. Etter å ha vært innom et par klostre, slo hun seg ned i San Damiano, der det korset hang hvorfra Krisus hadde bedt Frans gjenreise kirken. Snart sluttet mange av byens unge kvinner seg til henne. Klaras yngre søstre ble med, under sterk motstand fra familien; onkelen, som var famili-

ens overhode, raste. Men intet hjalp. Senere sluttet moren, som lenge hadde vært enke, seg til henne, og helt fra Firenze kom unge, adelige kvinner til San Damiano.

Men også kvinner fra andre samfunnslag fant snart veien til klarissene.

De første årene hadde klarissene ingen egen regel, og kontemplative var de heller ikke. De levde i fattigdom, brødrene skulle hjelpe dem. I 1215 bestemte Frans at Klara skulle være abhedisse, noe hun forgjeves satte seg sterkt imot.

Den videre utvikling kan bare forstå i lys av Det 4. Laterankonsil i 1215. Her ble det bestemt at alle nye ordener måtte bygge på de gamle klosterregler, altså en sterkt konserverende bestemmelse kirkelig sett. Men Klara hadde andre tanker, for dette var helt imot målene den fransiskanske bevegelse på den tid satte seg: den totale eiendomsløshet, fattigdommen som livsideal. Klara henvendte seg til pave Innocens III for å få dispensasjon fra den nye bestemmelse slik at de kunne leve eiendomsløse. Innocens syntes det var en merkelig henvendelse, men han så bort fra hele kurien og og skrev selv under på henvendelsen, idet han lo for seg selv (cum hilaritate magnum), i følge annalene.

I 1219 ble kardinal Hugolino utnevnt til klarissenes beskytter, og han så det som sin oppgave å bringe de mange fattigdomsgrupper rundt om inn under kirkens regler for slike samfunn, i tråd med konsillets bestemmelse. Han utarbeidet en streng regel bygget på Benedikts regel for Klara. Men eiendomsløse

Storkampanje mot sekter i Roma

Bispedømmet Roma satser på storkampanje mot den økende innflytelse særlig fra sekter som Jehovas vitner som nå skal ha rundt 10.000 ververe i den evige stad, skrev ukeavisen Catholic Herald før sommeren. Ifølge kirkelige kilder er Italia det landet i Europa der sekten øker mest. På landsbasis har vitnene 230.000 'dør-til-dør-pastorer' og 2.300 'Kingdom Halls', hele 113 bare i Roma. For ti år siden hadde de 4.300 reisende pastorer og 60 forsamlingslokaler.

I løpet av de siste årene skal over 10.000 av Romas katolikker ha gått over til vitnene, men "vel 200 er nå vunnet tilbake", ifølge mrg. Lorenzo Minuti som leder bispedømmets Kontor for informasjon og forskning om sekter. Et opplysningshefte inngår i kampanjen. Der heter det bl.a. at selvmordsprosenten er fire ganger så høy hos Jehovas vitner som hos andre sammenlignbare religiøse grupperinger.

Høykonjunktur for åndemanere og spåkoner

Mer enn 1200 trollmenn, sannsigere, åndemanere, spåkoner og -menn tilbyr sine tjenester rundt omkring i Italia. Ifølge en studiekommisjon under den italienske bispekonferansen er mørketallene adskillig høyere. Også tallet på medlemmer av satanistgrupper øker. Man regner med at titusener av italienere daglig er kunder hos slike obskure forretningsfolk.

CHRIST IN DER GEGENWART

12

fikk de ikke være. Klara henviste til Innocens' avgjørelse og sa nei.

Plassen tillater ikke å gå nærmere inn på den mangeårige strid med kardinaler og pave - som forøvrig var hennes gode venner - Klara hadde de neste årene. Til slutt skrev hun sin egen regel, og den 9. august 1253 skrev pave Innocens III under. To dager senere døde Klara.

Regler skal etterleves

For både Klara og Frans var ordensreglene noe langt mer enn mer eller mindre uoppnåelige idealer, reglene var der for å følges. De hadde begge sett hvor galt det bar avsted når det åndelige grunnlag sviktet. En lignende utvikling har man sett i dag, der man iblant kan få følelsen av at det å kreve at regler man har sluttet seg til foran Guds alter skal følges, nærmest er en ukristelig legalisme. Det var vel dette som førte til at paven for noen år siden ba alle ordenssamfunn om å finne tilbake til sin opprinnelse.

Et par år etter sin død ble Klara helligkåret, referatene av vitneavhørene gir et godt bilde av livet på den tid og tegner et vakkert bilde av Klaras store godhet. I folkefantasien vokste det frem en rekke vakre legender om Klara. Den bulle den nye pave, Aleksander, skrev om helligkåringen, er et poetisk mesterstykke der han hyllet henne som her på jorden lyste for de få, men som i himmelen lyser for en hel verden.

Klaras lederstil var ikke herskerens. For henne var søstrene alt, hun underviste dem, ledet dem og sviktet dem aldri. Hun var deres åndelige rådgiver, og som sådan

Den Hellige Klara - oljemaleri fra ca. 1467 av Antonio Vivarini; maleriet er nå i Wien.

sviktet hun dem ikke for andre oppgaver som nok kunne ha gledet henne. Brødrenes og søstrenes vei skiltes idet brødrene snart fikk store oppgaver i kirken, helt opp til pave stolen. Misjonen ble et stort arbeidsfelt, menighetsarbeidet et annet. Fulgte de her Klaras lederstil, og ihvertfall til noen grad fattigdomsidealene, skapte de menigheter som trivdes i troens glede. Sveik de, såret sviket menigheten.

Det tok ikke lang tid før Klaras eksempel spredte seg. Nye klostre vokste frem og flere Benediktinerklostre endret sine regler etter Klaras retningslinjer. Allerede mens Frans levde, var flere klostre vokst frem; han bestemte, til Klaras

sorg, at hennes søster Agnes måtte forlate San Damiano for å lede et annet kloster.

I det 13. århundre var det 47 klarisseklostre i Spania og andre vokste frem i England, Frankrike, i Bøhmen, Ungarn og i Sverige og Danmark. Det sies at mange klostre var utstyrt med nødklokker søstrene ringte i når de ikke hadde mat. Da kom folk i omegnen og hjalp dem. Deres liv var en blanding av bønn og arbeide.

Selvsagt kom det nedgangstider, i det 15. århundre reformerte den hellige Colette" bevegelsen, mot sterk motstand i enkelte klostre.

I dag er det klarisser i svært mange land, men noen stor orden er det ikke. De fleste er kontemplative. Flere steder har man tatt pavens oppfordring på alvor, noe som bl.a. har resultert i interessante småskrifter.

Et klarissekloster

Selv har jeg hatt gleden av å kunne følge utviklingen i et klarissekloster i Lynton i Vest-England. Da vi kom dit første gang i slutten av 70-årene, var det et sterkt kontemplativt kloster, søstrene hadde sitt eget avlukke i kirken, slik at vi ikke så dem. Dette fortsatte ut gjennom 80-årene, men ved vårt siste besøk i 1990 var alt forandret. Søstrene deltok i høymessen på linje med menigheten og hver onsdag kunne vi delta i deres aftenmesse og vesper i deres eget lille kapell.

Plassen tillater ikke å si meget om Klaras spiritualitet. Selv om hun betegnet seg som "Frans' lille "plante", var hun en sterk kvinne med egne tanker og ideer. Med

Revidert om nyreligiøsitet

Arild Romarheims bok "Kristus i vannmannens tegn" - om ny-religiøse oppfatninger av Kristus - er kommet i ny og revidert utgave på Credo forlag. Boken, som kom ut for seks år siden, gir et oversiktlig og systematisk bilde av synet på Jesus innen de ny-religiøse bevegelsene, og en kortfattet innføring i bakgrunnen for sentrale retninger i det som ofte bntes sammen i samlebegrepet New Age.

Romarheim konstaterer i forordet til den nye utgaven at ny-religiøsiteten nå for alvor er blitt verdensomspennende. Den er gått enda sterkere inn i Vestens folkereligiøsitet, samtidig som nedslagsfeltet er blitt radikalt utvidet østover.

"Kristus i vannmannens tegn" er allereide oversatt til engelsk og svensk og er under oversettelse til flere andre språk.

VÅRT LAND

Vatikanet: fra underskudd til overskudd
Gledelig melding fra Vatikanet: For første gang på 23 år er det overskudd og ikke underskudd i regnskapet - det viser tallene for 1993 som, på uvanlig vis, ble fremlagt på en pressekonferanse. Det gode resultat - overskuddet tilsvarer £ 750.000 - skyldes, ifølge Vatikan-talsmenn, en kombinasjon av strenge innstramningstiltak og økt økonomisk støtte fra de troende, fra ordenssamfunn og ulike institusjoner verden over.

CATHOLIC HERALD

Frans delte hun gleden over skaperverket. Det er kjent at i enkelte ordner fikk søstrene beskjed om ikke å fortape seg i naturens skjønnhet, det kunne bringe tankene vekk fra Gud. Klara tvert imot lærte dem at naturens skjønnhet var et bilde av Guds størrelse. Bøker var det ikke mange av i klosteret, det kunne skape vanskeligheter at noen kunne lese, andre ikke. Kristi lidelser var noe hun stadig vendte tilbake til, søstrene så at hun gråt svært ofte.

rel

Adskillig å lære i dag

I ettertiden har Klaras holdning også hatt sin store betydning for kvinnens stilling, hun viste bl.a. at en kvinne kunne vinne frem med sine synspunkter. Og til slutt: hennes store kjærlighet til alterets sakramente. Da paven like før hennes død besøkte henne, sa hun lykkelig: I dag har jeg mottatt den Herre Jesus Kristus, og Hans høyhet paven har besøkt meg.

Vi ville sikkert ha brukt den omvendte rekkefølge, hvis vi i det hele tatt hadde nevnt altergangen. Men for Klara var rekkefølgen helt naturlig, paven var et menneske. At hun hadde mottatt "pavens sjef", var for henne det største. Selvsagt skal vi ære kirkens overhode, men menneskedyrkelsen kan ta overhand. Vi kan vente tålmodig på en paveaudiens, men vi blir utålmodige når det er for få kommuniensutdelere i messen. Og de som har gått til kommunion i Peterskirken, har neppe glemt "trafikkonstablene" med rødt mavebelte. Måten de jager oss frem på, er ikke akkurat vakker. Montro hva Klara ville sagt?

Søster Magdalene Sophie Niehoff in Memoriam

f. 24.10.00 i Biechowo, Polen
d. 02.06.94 i St. Josephsøstrenes
Hjem, Oslo

Gravlagt 08.06.94 på
Grefsen gravlund, Oslo.

På sin fødselsdag i 1930 inntrådte sr. Magdalene Sophie hos St. Josephsøstrene. Hun tilbrakte sin postulats- og novisiatstid på Vor Frue Villa i Oslo. Før hun inntrådte hadde hun fått sin lærerutdanning i Polen/ Tyskland og også undervist der i flere år. I årene 1932 til 1947 var hun lærer ved St. Sunniva skole i Oslo. I 1947 overtok hun ansvaret for novisiatet på St. Josephs Institutt, en stilling hun hadde i mange år. I perioder har hun også vært forstanderinne for kommuniteten på St. Josephs Institutt og senere i Halden.

Sr. Magdalene Sophie var i hele sitt klosterliv en meget aktiv og initiativrik person. Uansett hvilke oppgaver hun utførte, så gjorde hun det med stort engasjement. Hennes oppmerksomhet var rettet mot medmenneskene. Med stor uselviskhet prøvde hun å hjelpe der det var nødvendig. Hennes skarpe blikk og sunne dømmekraft gjorde henne i stand til å gå inn i de fleste situasjoner. Hun var glad i sin lærergjerning, med begeistring og god pedagogisk innsikt formidlet hun kunnskaper til elevene. I mange år ga hun også undervisning til innvandrere, særlig til kroatene, en oppgave hun gikk helhjertet inn for.

Som noviselærerinne var hun meget avholdt. På en meget fin måte greide hun å gi de unge søstre en innføring i klosterlivet, et liv som hun selv var meget glad i. Og hun var en pådriver når det gjaldt å sørge for at St.

Josephsøstrene fikk en god faglig utdanning.

Sr. Magdalene Sophie levde et liv "i glede". Hverdagen var rik for henne fordi hun opplevde så meget. Hun så det som skjedde i naturen, hadde et godt øye for det som skjedde i huset, men hun så fremfor alt menneskene omkring seg og brydde seg om dem. Med sin store begavelse - både på det teoretiske plan og det administrative plan - hadde hun mange muligheter for å gi hjelp der det trengtes, alltid på en meget varsom måte, uten å være påtrengende.

Sine siste leveår tilbrakte Sr. Magdalene Sophie på Vor Frue Villa, Oslo, og til slutt i St. Josephsøstrenes Hjem, Oslo. Hun viste takknemlighet over livet som hun hadde fått lov å leve og glede over hver dag som ble gitt henne av Guds hånd. På samme måte som hun i sine aktive år hadde ydet hjelp til andre, var hun nå villig til å ta imot den hjelpen hun trengte. Ja, hun var meget takknemlig overfor alle som på en eller annen måte støttet opp om henne. Helt til det siste bevarte hun sitt gode humør. Vi minnes Sr. Magdalene Sophie som en varm og godhjertet medsøster, et menneske som levde sitt liv forenet med Gud og sine medmennesker.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Paven understreker sitt nei

Under en generalaudiens i begynnelsen av august understreket pave Johannes Paul II sitt nei til kvinnelige prester slik det er formulert i hans apostoliske brev "Ordinatio sacerdotalis" fra mai i år. Og understreket videre, som i brevet, at dette nei "skal fastholdes definitivt av alle troende".

Kristus ga uttrykk for sin vilje på dette punkt "på mange måter", sa paven, derfor står krav fra enkelte kvinner om adgang til

presteembedet ikke på solid grunn. Kristus sendte ingen kvinner ut for å preke, og argumentet om at det skyldtes "den tids skikk og bruk", holder ikke. Kristus delte ikke sin tids lite positive syn på kvinners plass og rolle, for han oppfordret kvinner til å følge ham. "Derav kan vi slutte," sa paven, "at når Kristus ikke ga kvinner del i preste-tjenesten, berøvet han dem ingen rettighet, og henviste dem heller ikke til en underlegen rolle." CATHOLIC HERALD

Prest - ikke 'business manager'

"Jeg ser ikke på meg selv som en slags kirkelig 'business manager'. Det som opptar meg, er hvordan jeg best kan gjøre Jesus Kristus kjent og elsket av folket i Milano. Og få kirken med hele dens intitusjonelle liv til å bli akkurat slik Jesus ønsket det," sier kardinal Carlo Martini, erkebiskop av Milano, i et intervju i tidsskriftet America. "Jeg må stadig spørre meg selv: Hvordan virkeliggjør og gir jeg videre evangeliet her og nå?"

Katolsk kirkehistorie under høymessen i St.Magnus kirke i Lillestrøm den 7. august: Da ble Kari-Mette Eidem innsatt av biskop Gerhard Schwenzer som menighetsleder. For første gang i vår hjemlige katolske historie har et legmenneske formelt fått overdratt ansvaret for en menighet.

Utnevnelsen er en milepæl vel verd noen ord med den nye lederen.

- Er dette en nyskaping eller en nødløsning, Kari-Mette Eidem?

- Begge deler, selv om jeg ikke liker ordet nødløsning i denne forbindelse. Ordningen er et forsøk på å bruke prestene først og fremst til sakramentale handlinger og la leg-folket med sin kompetanse komme inn som et supplement på den administrative siden.

- Noe av bakgrunnen er selvsagt mangelen på prester som gjør at enkelte menigheter for kortere eller lengre tid må være uten fastboende prest. Det er foreløpig situasjonen for vår menighet: I to år fremover vil 'vår' prest bo i fransiskanernes kommunitet i Oslo og være på plass i menigheten for messe hver torsdag samt være tilgjengelig her i menigheten hver lørdag og søndag. Gudstjenester og sakramentsforvaltning er i prestens hender, mens jeg, som jeg lovte ved innsettelsen, har 'ansvaret for menigheten' og skal 'virke for dens beste'.

- Hva innebærer det, rent konkret?

- Ganske så mye, fra det daglige papirarbeid til sykebesøk og innledende samtaler i forbindelse med dåp, konversjon og ekteskap. Vi har det på papir alt sammen, utarbeidet av menighetsrådet - som jeg selvsagt skal arbeide 'i samråd med', for å sitere instruksjonen. Så her kan

du få oppgavene på rekke og rad: ansvar for de frivillige medarbeiderne i menigheten og for vaktmesteren, for at saker blir behandlet i menighetsrådet, for kirken, menighetslokalene og sakristantjenesten, ansvar for kontakten med nærmiljøet og kommunen. . . greier det seg?

- Takk, takk. Her er tydeligvis arbeid nok både for sogneprest og kapellan - for å tenke i gamle kategorier.

- Ja, og selvsagt ønsker vi oss en sogneprest på heltid igjen her i St. Magnus, understreker Kari-Mette Eidem raskt. - Samtidig er den ordningen vi nå går i gang med, en spennende utfordring, en mulighet for oss legfolk til å bruke oss selv mer direkte i menighetens tjeneste og være sammen om å få det til å fungere.

Kari-Mette Eidem, som er psykiatrisk sykepleier av utdannelse med religionshistorie på si, har arbeidet og vokst seg inn i sin nåværende 'lederstilling'. Hun har vært katolikk i 30 år, er legfransiskaner og har de siste 17 år vært menighetsassistent i St. Magnus med den særlige oppgave å legge forholdene til rette for flyktninger og innvandrere i nærmiljøet. Her har hun drevet pionérarbeid (ikke hennes egne ord!) både på menighetsplan og i kommunal sammenheng på Nedre Romerike. Og da St.

Foto: Billedarkivet - Akershus Arbeiderblad-Romerikes Blad

Magnus' sogneprest, Henk Heimeriks, for et par år siden hadde et sabbatsår, var hun nærmest *de facto* menighetsleder, men uten offisiell utnevnelse. Og uten at mange visste om det. Men nå er menighetsleder hennes offisielle verv.

- Spesielle utfordringer for den nytnevnte?

- Det blir spennende å få nærkontakt med menigheten, få noe til å fungere, få oss til å fungere sammen. St. Magnus er en typisk norsk katolsk menighet, det vil si at vi er 49 forskjellige nasjoner. Det i seg selv er spennende! Og lærerikt! Sier vårt lands første katolske menighetsleder. Som innbyr til *laudes* i St. Magnus kirke hver morgen kl. 10.

Tiden vil vise om det som nå til dels er en nødløsning, vil bli en nyskaping impuls for katolsk menighetsliv her hjemme. UKJ

Om kristen motstand mot Hitler

Hvilken andel hadde kristne krefter og kristen overbevisning og holdning i motstanden mot nasjonalsosialismen? Og i hvilken grad bidrog de til å utløse, legitimere og følge opp motstand - eller til å problematisere, hemme og utsette den? Disse spørsmålene er blitt stilt med stigende intensitet de siste årene, skriver Hans Maier i en artikkel i *Rheinischer Merkur* i anledning 50-årsminnet for attentatet mot Hitler.

For den evangeliske kirke førte forhold

det til Hitler til polarisering og adskillelse mellom "Deutschchristentum" og bekjennerkirke; den katolske kirke lyktes bedre, bl.a. takket være sin struktur, å beholde selvstendighet og handlingsfrihet. Å sikre kirkelige funksjoner var biskopenes hovedoppgave under hele Hitler-tiden; kirkens motstand gjaldt først og fremst krenkelser av dens egne indre anliggender; den var kirkelig motivert, ikke politisk. "Derfor ble kristen motstand mot Det tredje rike mer en protest fra enkeltkristne enn fra kirkene,

selv om mange biskoper og kirkeledere modig sluttet opp om saken og dekket dem som virkelig ønsket å utfordre regimet," skriver Maier. Som også noterer at "den teologiske overlevering hadde lite å gi av veiledning for aktiv kamp mot en stat", og at man i Tyskland altfor lenge holdt seg med "en troende tillit til den gode øvrighet", og ikke var rustet til å takle "den rettfærdige herskers perversjon - urettsstaten, tyranniet".

Lesefrukt

15

Denne spalte forsøker å gjøre oppmerksom på noen av de skatter fra kirkens rike åndelige tradisjon som kan fås kjøpt i St. Olav Bokhandel i Oslo.

Når "kirkens tradisjon" nevnes, tenker man kanskje først og fremst på oldkirken, kirkefedrenes tid. Men tradisjonen er selvsagt ikke noe som bare tilhører fortiden. Den lever og bærer kirkens liv i dag. Dette må også bety at vi har "kirkefedre" og "kirkemødre" levende iblant oss, "som har både nytt og gammelt å hente frem av sitt forråd" (Matt 13,52). Hvem er de?

Blant de yngre kunne nevnes *Enzo Bianchi* i Italia, grunnleggeren av Bose-kommuniteten ved Vercelli. En bok som "Elias kappe" (*Il mantello di Elia*) er en inspirerende og meget krevende preken-samling som tar opp fundamentale åndelige emner i lys av den eldste monastiske tradisjon. Blant dem som nærmer seg pensjonsalderen, kan man nevne kardinal *Joseph Ratzinger*. Når han skriver teologi i egen person, altså ikke bare undertegner dokumenter i egenskap av prefekt for Troskongregasjon, har vi en usedvanlig harmoni mellom fromhet og intellekt, og en forståelse av kirken som tar sitt utgangspunkt i det eukaristiske mysterium.

Men hvis man skulle nevne en person som fortjener betegnelsen "kirkefader" (eller "patriark", for den saks skyld), måtte det være den tyske prest og forfatter *Heinrich Spaemann* (f. 1903). Han ble katolikk i 1930 og prest i 1942 etter sin

kones død. Han har vært en meget skattet sjelesørger, og han fortsetter sin prestelige gjerning i sitt 91. år som sykehusprest i et psykiatrisk sykehus. Gud har gitt ham et langt liv. Han øser av sin erfaring i ekteskapet, som far (sønnen er den kjente filosof Robert Spaemann), og som prest i sine mange bøker.

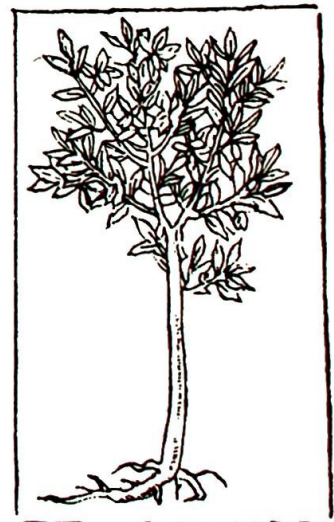
ER IST DEIN LICHT er tittelen til et "Jahreslesebuch" som ble utgitt av Herder Verlag i 1992. Boken kan anbefales til alle som ønsker å finne en åndelig næring med substans. Hver dag i året får en kort meditatív tekst. Spaemann er ikke alltid lett å lese, men dette har en meget fornuftig grunn: Hans stil er ytterst sparsom, uten de gjentakelser andre forfattere bruker av pedagogisk hensyn. Spaemann bruker ingen overflødige ord. Han sier det han vil si, og så går han over til det neste punkt. Slik krever han mye av leseren, men arbeidet med hans tekster lønner seg.

Han har en sjelden evne til å belyse bibelske tekster, slik at ord man har hørt og lest hundre ganger, plutselig blir sett i en helt ny sammenheng. Han kombinerer innsikt i Bibelen og bønnens verden med psykologisk innsikt på en slik måte at man ikke føler seg nødt til å velge mellom den religiøse dimensjon og den psykologiske i vår menneskelige erfaring.

Selv om hans stil er nøktern, er den aldri karrig. Tvert imot. Man kan av og til ha en mistanke om at skjønnheten i hans bøker er der for skjønnhetens skyld. Men man kan i hvert fall ikke hevde at han bruker stilistisk skjønnhet for å dekke over vanskelige problemer og dermed forføre leseren. Skjønnheten i Spaemanns forfatterskap understreker skjønnheten i den Gud som trekker oss til seg.

Kort før sin 90. fødselsdag gav Spaemann ut en bok om makten i kirken: "Was macht die Kirche mit der Macht?" Han er blitt kritisert for en ensidig kirkekritikk. Men boken vitner om en dyp kjærlighet til kirken. Og hvis han er ensidig, er da ikke alltid profetene ensidige? Som alltid er Spaemanns tanker forankret i Bibelen, og selv når man måtte være uenig med ham, vil man allikevel erkjenne den åndelige autoriteten i ordene.

Brian McNeil

Religionsskiftet i Norden: vikingtid og middelalder

Et større tverrvitenskapelig prosjekt er i gang ved Universitetet i Oslo, der det nå er opprettet et "Senter for studier av vikingetid og norsk mellomalder", leser vi i "Apollon", tidsskrift for Universitetet i Oslo. Det skal dreie seg om "ulike sider av den kulturelle utviklinga i Norden i perioden 800-1200 e.Kr., og om brytningar mellom nordisk og europeisk kultur. Prosjektet omfattar både den førkristne, heidenske

kulturen og den kristne mellomalderkulturen. . . Kulturmøte er eit stikkord for epoken - og for prosjektet."

Ett av de mange forskningstemaer er legenden om den irske kongsdatter Sunniva, hun som ble vår vestnorske helgen. Dette oppdraget er betrodd Jan Erik Rekdal, spesialist på keltisk språk og litteratur: "Oppgåva han har set seg, er å sjå den kristne, irske kultur-innverknaden gjennom å analysere Sunniva-legenden i lys av irsk mellomalder-litteratur."

Apropos kristningsjubiléet

"At kristningen av Norge skjedde med vold, er en seiglivet myte," sa Stein Finstad, sogneprest til Hole på Ringerike - der Olav Haraldsson trådte sine barnesko - i et intervju i Aftenposten for en tid siden. "Historien påviser at kristendommen seg inn i landet i løpet av 150-200 år. Snorre kan ha hatt sine grunner for en ukorrekt

Preken holdt i St. Torfinn kirke, Hamar, den 11. søndag i kirkeåret (Mark. 3,26 - 34).

En lignelse er et bilde, en sammenligning, som skal levendegjøre for oss noe vi slett ikke kan begripe gjennom alminnelige forklaringer. I dag gjelder lignelsen Guds Rike - en realitet som er samtidig så grunnleggende, så mangesidig og så uåndgripelig at Jesus bruker mange lignelser for å belyse den. - Guds rike er som en kostbar perle, en skatt som bonden fant i akeren. Guds rike er som en surdeig som gjennomsyret tre skjegger mel. Guds rike er som et fiskenett som samler alle slags fisk. Det er et sennepskorn som vokser til et stort tre. - Hvert bilde sier oss noe, og uten slike bilder, hvordan forestille oss Guds rike?

I dag heter det at "Guds rike er som et såkorn som en mann har latt falle i jorden". Såkornet vokser, og når åkeren er moden, kommer sigden frem, og bonden høster inn. Bildet kan virke alminnelig, nesten banalt. Vi aner at bonden må være Vår Herre selv, og innhøstingen dommedag. Så langt, så greitt.

Men ser vi godt etter, blir vi likevel vår noe spesielt. For det virker som om bonden slett ikke foretar seg noe. Han anstrenger seg så avgjort ikke. Det er som om hele vekstprosessen gjør seg selv. Bonden hverken pløyer, eller harver, eller luker, eller vannet. Han bare lar det vokse. Det er

nesten som om han ikke en gang riktig gidder å så - "en mann lot et såkorn falle i jorden", heter det. Og Markus fortsetter: "Om han sover eller våker, om det er natt eller dag, så spirer og vokser kornet, uten at han vet hvordan det går til". Og deretter, nesten som om bonden var likegyldig, sies det at "jorden bærer grøde av seg selv - først strå, så aks, så fullt korn i akset". Først da opptrer bonden igjen og griper ljàen fatt.

Lærdommen er tydelig. Bonden - Vår Herre - griper ikke inn underveis. Han gjør det ikke, fordi såkornet - Guds Rike - vokser av seg selv. Det vokser uansett. Dag og natt, i sol og i regn, spirer og vokser kornet.

Enhver lignelse er myntet på en bestemt situasjon, og jeg vil tro at nettopp denne historien gjenspeiler en stor engstelse hos Jesu disipler. Mesteren hadde forlatt dem. De var utsatt for farer og forfølgelser. Hvordan skulle det gå med den lille spirende Kirke, med Guds rikes såkorn sådd i en fiendtlig jord? Og disiplene har ropt på Herren: "Nå må du komme! Før det blir for sent, må du komme oss til unnsetning, for nå tar det onde aldeles overhånd". Men nei - Vår Herre drøyer! Han lar bare tingene skje, nesten som var han likegyldig.

På samme vis har mennesker alltid vært angstfylt over den herskende situasjon. Det skjer forferdelige ting. Hvorfor foretar så ikke Vår Herre noe, hvorfor griper han ikke inn? Han er allmektig, men hvordan lar han så meget grusomt skje? Hvorfor forhindre han ikke at barn dør av kreft, at krig påfører uskyldige offer ubeskrivelige lidelser?

Et foreløpig svar kan vi gi på slike gjengse anklager. Gud vil ikke gripe inn, han vil ikke gjøre mirakler - sende korn fra himlene til de sultende millioner, sende fredsendengler som skal skille de stridende parter i en krig, fordi han vil at vi skal ta vårt ansvar. Han sier til oss mennesker: "Dette skal dere rydde opp i. Dere har ansvaret. Dere kan lage krig, så skap fred. Folk sulter, men så del av deres overflod! Dere, ikke jeg, er verdens forvaltere! Jordens fremtid hviler fra dag til dag i deres hender, selv om onne-tiden tilhører meg." Gud gjør oss ikke ansvarsløse.

Men det egentlige og dypere svaret ligger i dette: Guds rike vokser uansett. Det vokser i medgang som i motgang. vi skal ikke bekymre oss, for såkornet har en slik enorm kraft. Uansett hva vi mennesker gjør, vil det vokse, inn til den dag kornet står der med fulle aks.

For oss er dette vanskelig å tro, fordi vi ser ingenting. Farene, de onde krefter, ugresset i åkeren ser vi. Vi mener at det kveler den gode seden. Men det vi ikke ser

fremstilling. Volden hører ikke den genuine kristendom til."

Finstad viser videre til at det er "bemerkelseverdig at etter slaget på Stiklestad hører man ikke mere til kamp mellom kristendommen og hedenskapet. Faktum er at de gamle guder hadde utspilt sin rolle, kristendommen ble tatt imot som en befrielse".

Vi hungrer etter ritualer!

"I møtet med det hellige kan vi heve oss over det daglige," sier menighetsrådsleder Anne Kvalheim til avisen Hadeland. "Vi må ta den åndelige siden ved livet vårt på alvor og finne 'et hjem' for den. For meg er det kirken . . . Jeg bryr meg ikke om jeg liker presten eller ei; det som skjer guds-

tenesten, er det viktigste.

Symbolhandlinger er viktige, og altfor mye gikk tapt under reformasjonen. Vi kneler ikke, vi korsner oss ikke, og vi viser liten ærbødighet for det hellige. Men vi tenner oftere lys enn før, og vi hungrer etter ritualer."

g selv

17

Fra St.Torfinn kirke i Hamar, der pater Ellert Dahl o.p. er sogneprest: Statue av St.Torfinn, biskop i Hamar (d. 1285)- i bakgrunnen detalj fra en kopi av Baldishol-teppet.

og ikke skjønner, er styrken i Guds verk, livskraften i såkornet.

Det Gud gjør, gjør han i det skjulte. Han gjør det innenfra, umerkelig. Han gjør det i Ånden, som ingen kan innfange. Ånden vises ikke på skjermen. Sennepskornet, det minste av alle frø, øyner du knapt når det kastes i mulden, men likevel blir det så

stort et tre at himmelens fugler tar tilflukt i grenene. - Surdeigen - hvem merker når den langsomt arbeider seg gjennom de tre skjepper mel?

Og ikke desto mindre. Det som begynte så ynkelig smått, det skal likevel, ikke bare overleve, men seire til slutt. Det er Guds vis. - Hva har vel apostlene tenkt helt i begynnelsen da Jesus sendte dem ut for å omvende verden? Hvilken sjanse hadde vel disse fattige fiskerne fra Galilea til å overbevise de store filosofer og føre antikkens kultur til Kristus. Men korset seiret og evangeliet forvandlet jordens overflate.

La oss ikke være pessimister, hverken når det gjelder verden eller vi selv. - For det samme prinsippet gjelder nemlig oss mennesker. Det Gud har sådd i oss ved dåpen, det skal vokse, langsomt vokse, inntil vi forvandles til Nye mennesker.

Såkornet "vokser av seg selv". Vi skal ikke bekymre oss over vår åndelige vekst. Vi trenger knapt nok å pløye, harve og vanne. Vi trenger ikke å mase og streve, overanstrenge oss eller nære anføttelser. Om det er natt eller dag, om det er i medgang eller i motgang, Guds rikes spire vokser og Det nye liv modnes i vårt indre uansett. - Det eneste Gud ber om er at vi gjør vår kristne plikt, viser litt god vilje, at vi fremmer og ikke hindrer hans verk, at vi viser noe kjærlighet - og det skal skje! Guds rikes såkorn vokser av seg selv.

Fortsatt enormt behov for hjelp!

"Responen på vår Rwanda-aksjon har vært veldig bra," sier Dag Bårnes i Caritas Norge. "Ekstrakollekter og gaver hadde samlet over kr. 100.000 i slutten av juli, og pengene fortsetter å strømme inn." Caritas Norge var raskt ute da redslene fra borgerkrigen i Rwanda ble kjent. Sammen med Caritas Rwanda og Catholic Relief Service (CRS) påtok man seg å ta vare på 150.000 personer i bispedømme Butare, Kaogayi, Gikongoro og Kigali sør i landet. Utenriksdepartementet bevilget kr. 540.000, forutsatt at Caritas Norge selv samlet inn minst 60.000. "Og det har vi forlenget klart," sier Bårnes.

"Situasjonen i Rwanda skifter nesten daglig, men én ting er konstant: det enorme behovet for hjelp," understreker Gloria Rosa Wendelboe i Caritas Norge. "Vi har særlig satset på nødhjelp. Der vi er engasjert, er det ca. 600.000 interne flyktninger og ganske prekære forhold. Men vi begynner såvidt med 'rehabilitering' også, som utdeling av jordbruksredskaper for å få hjulene i gang igjen etter redslene. Vi støtter et helsesenter i Gikongoro der et medisinsk team gjør en heroisk innsats under svært vanskelige forhold."

Hun forteller at "også kirken er på plass igjen i Rwanda, prester og søstre som ble tvunget på flukt, er vendt tilbake". Mange prester og ordensfolk ble ofre for massakrene. "En tid var Caritas Rwanda og CRS de eneste hjelpeorganisasjoner i landet, men heldigvis kom flere på banen etterhvert, som Det Internasjonale Røde Kors og FN. Behovet for hjelp vil være der i lang tid fremover"

(Bidrag merkes "Rwanda" og sendes til Caritas Norge, Fagerborggt. 17, 0360 Oslo, bankgiro 7041 05 14018 eller postgirokonto 0801 2020881.)

De etiske sider ved befolkningsproblematikken

Det pavelige råd for familien har i anledning FNs befolkningskonferanse utgitt et arbeidsnotat om "etiske og pastorale sider ved befolkningsspørsmålet", som et hjelpemiddel for bispekonferansene og andre grupperinger. Her heter det bl.a. at Vatikanet ikke deler den panikk omkring disse spørsmål som finnes på mange hold:

"Fakta viser behovet for en fullstendig revurdering av denne krise-holdningen." Det betyr ikke at kirken ikke ser alvorret i befolkningsproblematikken, den søker tvert imot gjennom sin lære å gi "et dypt menneskelig svar" på "de demografiske realiteter", og den ønsker å motarbeide de former for familiepolitikk som smaker av det som kan kalles "prevensjons-imperialisme". I stedet vektlegger kirken "læren

om det felles beste og alles rett til å få del i jordens goder", heter det i dokumentet som er undertegnet av Familierådets president, kardinal Alfonso Lopez Trujillo.

Om familieplanlegging heter det at det er opp til det enkelte ektepar "fritt å bestemme det antall barn de ønsker, og "på fritt grunnlag og når alvorlige grunner foreligger, bruke de naturlige prevensjonsmetoder som er i pakt med kirkens lære".

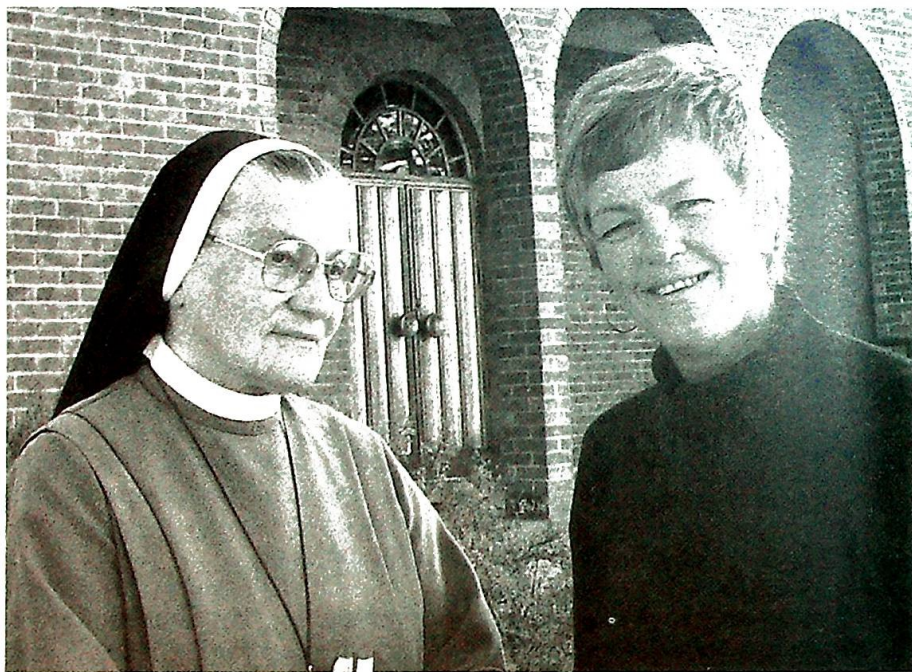
Gregorianikk i Tønsberg

Et 30-tall deltagere fra hele landet var samlet i Tønsberg rundt St. Hans til gregoriansk seminar i samarbeide med Vestfold-festspillene, og med Jean Pascal Ollivry og Jaan-Eik Tolve som lærere. Kursemne var den klassiske messen for Peter og Paulus, som i den katolske kirke feires 29. juni, og som avsluttet kurset i St. Olav kirke. Men før en var kommet til avslutningen, hadde seminarkoret sunget i messen ved Johannes Døperens fødsel (24.juni) og presentert deler av messen i Tønsberg bibliotek (som rommer fragmenter av byens gamle Olavskloster), og på en utstilling i Horten i forbindelse med jubileet "1000 år med kristendom".

Kurset var en oppfølging av tidligere Trondheimskurs og kom i stand på initiativ av kantor i St. Olav kirke i Tønsberg, Anne Turid Evtun, som også stod for administrasjonen av kurset. Jean Pascal Ollivry er egentlig matematiker, men har i en årrekke vært medlem av Choeur Grégorien de Paris (førstesanger). Jaan-Eik Tolve er utdannet korleder fra Estland, nå bosatt i Paria for spesialisering innen gregoriansk sang, og for tiden dirigent for Choeur Grégorien de Paris. Gjennom disse høyt kvalifiserte lærerne kom kursdeltagerne i direkte kontakt med tradisjonen fra Solesmesklosteret, som er et av de fremste sentra for gregoriansk i Europa.

Mange norske kirkemusikere (inkl. undertegnede) har tidligere kommet i kontakt med og lært å sette pris på gregoriansk sang gjennom Musica Sacra-bevegelsens initiativ for å gjenopplive tidebønntradisjonene, bl.a. slik det praktiseres på sommerkursene. Trondheimskursene og årets Tønsbergkurs gir andre innfallsvinkler: Via gammel notasjon med 4-linjet system og det latinske språk kommer man gregorianskens egenart nærmere.

I løpet av et 4-dagers kurs blir det

Kantor Anne Turid Evtun og St.Elisabethsøstrenes priorinne, sr. Bonifatia Wörtge, utenfor St.Olav kirke i Tønsberg. Foto: Marit Borgen, Tønsberg Blad.

liten anledning til teoretisk fordypning i emnet. Til gjengjeld ble det ved årets kurs god anledning til å praktisere gregoriansk sang ikke bare med øvelse i utførelse, men også bruke den i den liturgiske sammenheng der den hører hjemme. Å fremføre gregoriansk sang konsertmessig er å ta den ut av sin opprinnelige sammenheng. Det viste imidlertid å være stor interesse rundt seminarkorets opptreden "på byen" i Tønsberg og Horten. Generelt kan det registreres en økende interesse, det er nok å vise til den store salgssuksessen med dobbelt-CD-innspillingen fra klosteret Santo Domingo de Silos i Spania

"Gregoriansk sang har opplevd gullalder tidligere og er kanskje på vei til en ny?" skrev Tønsbergs Blad 27/6, på bakgrunn av konserten i biblioteket.

Sannsynligvis kan en regne med at forståelsen for kontemplative former - og dermed også gregoriansk sangform - er i ferd med å bre seg utenfor kirkemusikkmiljøene, også Den Norske Kirke. Det er viktig at det finnes miljøer som legger vekt på kunnskap, kvalitet og i noen grad rendyrking. Trondheim- og Tønsbergkursene er et slikt miljø og har en økumenisk profil. Slik må det nødvendigvis være; det dreier seg om felleskirkelige verdier.

Fornøyde kursdeltagere uttrykte ønske om nytt kurs neste år, og dette tar en sikte på. Stedet er ikke bestemt. Når dette leses, har noen av årets kursdeltagere vært på et videregående kurs i Solesmes.

Helge Landmark
Kantor i Søndre Slagen menighet.

Klare ord fra katolske kvinner!

"Mange av de stabiliserende eller reduserende tiltak" som brukes i befolkningspørsmål "står i motsetning til religiøs tro og tradisjonelle verdier" og er "en innblanding i familiens rettigheter", heter det i en erklæring fra Rådet i WUCWO (World Union of Catholic Women's Organizations) i anledning FNs befolkningskonferanse. Strategier på dette felt "må alltid baseres på respekt for menneskelig liv", og "programmer der sterilisering, abort og eutanasi inngår, er

totalt uakseptable".

Å minske befolkningstilveksten "er i seg selv ingen garanti for en bærekraftig utvikling," sier WUCWO og understreker "nødvendigheten av å fremme en rettferdig fordeling av verdens ressurser" samt lik adgang til utdannelse for begge kjønn. WUCWO er "for ansvarlig familieplanlegging" samt "mer effektiv abortkamp gjennom seksualopplysning og frihet til å velge familieplanleggingsmetoder som respekterer moralen, livets realiteter og kulturmangfoldet".

Sadik: flertall for prevensjon

Under er pressekonferanse i London nylig sa Nafis Sadik, lederen for FNs befolkningsfond, at alle land nå synes å godta at "sikre og moderne former for prevensjon må gjøres tilgjengelige". Hun regner med at dette punktet vil bli vedtatt under Kairokonferansen, sterk Vatikan-kritikk til tross. Men hun vedgikk at hun ville vært "adskilleg gladere" om Vatikanet ville godta "behovet for å regulere fruktbarheten og for kvinners valgmuligheter". THE TABLET

Tusenåring i trassalderen!

Egentlig er det litt komisk: Samtidig som jeg finner fram igjen Kjeld Arild Pollestad's bok om Island, er Island - øya der jeg for min del hadde to spennende år som frelsesoffiser for snart 20 år siden - i mediene som aldri før. Røllene er byttet i forhold til situasjonen for 20 år siden: Da var det den islandske kystvakten som gikk løs på engelske trålere i deres farvann. Nå er det islendingene som tar seg til rette i norsk interesseområde. Til tross for sin tusenårige historie, er og blir islendingene et folk i trassalderen.

Men til boka: I forbindelse med at det i år er 50 år siden Island oppsa kongefellesskapet med Danmark og ble proklamert som selvstendig republikk, har Cappelen sendt ut igjen Pollestad's bok *Min Islandsferd* fra 1986. Da Pollestad besøkte landet året før, betydde det at han omsider kom til et land han hadde vært underveis mot helt siden guttedagene på Jæren. Da hadde han snublet over sine første islandske sagaer i det som med en viss velvilje kunne kalles skolebiblioteket.

Tittelen på boka er et lykketreff. En islending er aldri på reise, han legger ut på en ferd. Det ligger hele tiden en eim av sagatid over det islandske språket som de andre nordiske språk for lengst har tapt. Hva er vel et ord som vårt prosaiske 'forfatter' mot det klangfulle islandske 'skald'?

Pollestad's bok er spekket med interessante, historiske opplysninger. Særlig grundig - om ikke objektiv! - er han om da reformasjonen omsider kom til Island. Hólarbiskopen Jón Arason var den siste katolske biskop i Norden som holdt stand mot reformasjonen. Han ble halshugget, sammen med to av sønnene sine, 7. november 1550. Det er både ironisk og tragisk at de eneste kristne som er blitt drept for sin tros skyld på Island, var en biskop og hans to sønner som ble halshugget på befaling av en annen biskop, nemlig Skálholt-biskopen, Martinn Einarsson, som hadde gått over til protestantismen. Verken prester eller andre ble drept i forbindelse med trosskiftet 500 år tidligere!

Pollestad forteller også om situasjonen for Islands katolikker i dag, og han har intervjuet såvel Islands eneste Nobelprisvinner, Halldór Laxness, som presidenten gjennom etterhvert mange år, Vigdis Finnbogadóttir.

Når en legger boka fra seg igjen, blir det med et takknemlig sukk til forfatteren: "Ég thakkar fyrir ferdalagid." Det er antakelig grammatisk galt, men en islending vil nok skjønne det.

Nils-Petter Enstad

Kjeld Arild Pollestad:
MIN ISLANDSFERD - 2. utgave
Cappelens Storbokserie

Kom paven til Sarajevo?

Under sitt besøk i Ungarn for tre år siden, lovte pave Johannes Paul II å besøke Jugoslavia. Går alt etter planen, vil han, når dette leses, ha vært på dagsbesøk i Sarajevo den 8. september, ha lest messe i den olympiske isarena, besøkt president Izetbegovic, et sykehus og en flyktingeleir - og, etter eget ønske, beveget seg uten skuddsikker vest og pansret bil i en by der våpenstillstanden stadig krenkes. Men der også byens muslimer er positive til et pavebesøk.

Og vært på to-dagers besøk i Zagreb hvor erkebiskop Marko Culej regnet med at pavemessen ville samle rundt en million mennesker. Det er i år 900 år siden erkebispdommet Zagreb ble grunnlagt. I en felleserklæring fra Kroatias evangeliske kirker og baptister heter det at "det står respekt av pavens alvorlige bestrebelser - og hans personlige mot - for å bidra til fred i området". Pavens ønske om også å besøke Beograd, lot seg ikke oppfylle denne gang. President Milosevic skal ha overlatt til den serbisk-ortodokse kirke å ta stilling til saken og svaret er nei. Ifølge det serbiske nyhetsbyrået Tanjug fant den serbisk-ortodokse metropoliten i Beograd et pavebesøk "ikke ønskelig" på grunn av Vatikanets anti-serbiske holdning: Paven må gjerne besøke katolske kristne, men et offisielt pavebesøk er også en politisk sak fordi paven er statsoverhode.

I forkant av det evt. besøket noterte Vatikaneksperten Peter Hebblethwaite i The Tablet at "diplomatisk sett er dette pavens hittil vanskeligste ferd. Han har tidligere sagt at han ikke ville besøke Kroatia uten også å dra til Bosnia og Serbia. Drar han bare til Kroatia, må han komme med særdeles klar tale for å demme opp for kroatisk nasjonalisme og kalle til forsoning med de serbisk-ortodokse".

Vatikanet eller den romersk-katolske kirke?

To institusjoner som sogner under Det evangeliske kirkeforbund i Sveits - "Institutt for soialetikk" og hjelpeorganisasjonen "Brød for alle" - har protestert mot at den romersk-katolske kirke inntar en særstilling i den internasjonale politikk. I egenskap av "Vatikanstat" kan den ikke bare delta i store internasjonale konferanser, men også, som ved FNs befolkningskonferanse nå i september i Kairo, bringe

sine egne synspunkter til torgs med adskillig tyngde, mens andre store religionsfelleskap ikke kommer til orde ved slike konferanser eller ad andre internasjonale diplomatiske kanaler.

Ifølge de to evangeliske organisasjonene bør ikke den katolske kirke, som det eneste religiøse fellesskap i verden, ha folkerettsstatus. De krever internasjonal likestilling på dette punkt for alle kirker og religioner.

CHRIST IN DER GEGENWART

Studie om naturlig prevensjon

Det pavelige råd for familien har utarbeidet en 500-siders studie om de såkalte naturlige prevensjonsmetoder: "Naturlige metoder for regulering av fruktbarhet". Ifølge Rådets formann, kardinal Alfonso Lopez Trujillo, er det en tilfeldighet at studien kom rett før FNs befolkningskonferanse. Grunnen til at de naturlige metoder ikke er bedre kjent, er at befolkningspolitikkerne støtter dårlig opp finansielt om opplysningssspørsmål.

BROEN

20

Leserbrev:

Hvem og hva representerer Norges Katolske Kvinneforbund?

I St. Olav 6/94 er det et lengre intervju med lederen for Norges Katolske Kvinneforbund (NKKF), Rønnaug Aaberg Andresen. Her fremkommer det at NKKF har et meget lavt medlemstall, under 500, som må sies å være lite for en landsdekkende forening. Selv om NKKF har avgitt mange gode høringsuttalelser om etiske spørsmål, fremkommer det her et syn på abort fra NKKFs leder som ikke stemmer med Kirkens syn, samt en påstand om at Kirken svikter sitt pastorale ansvar overfor kvinner som har tatt abort. Likevel forundrer lederen seg over at ordenssøstre ikke lenger vil stå som kollektive medlemmer i NKKF, og at få nye medlemmer kommer til.

Det er et reelt problem for nåværende og potensielle medlemmer at det flere ganger har kommet kritikk av Kirken fra NKKF-ledelsen som går på disse to punkter: for det første at Kirkens lære om abort er for absolutt, og for det annet at prestene ikke oppfyller sitt pastorale ansvar mht. kvinner som har tatt abort. Disse to punktene er i løpet av det siste året blitt fremsatt flere ganger av NKKF-formannen, og leserinnlegg i St.Olav har bedt om redegjørelse for hva som menes (St.Olav 10/93 og 11/93). Ettersom det dreier seg om alvorlige emner, synes jeg man må få klarhet i hva NKKF mener med denne kritikken og på hvilket grunnlag den fremsettes. Derfor stiller jeg følgende to spørsmål: *hvem*

og *hva* representerer NKKF?

Etter vanlige normer for representasjon, bør en foreningsleder representere medlemmassens syn. Jeg tror uten videre at NKKFs medlemmer i det store og hele ikke støtter det abortsyn som fremsettes i intervjuet, nemlig at abort av og til må velges av sosiale grunner: "...vi har forsøkt å peke på at den enkelte kvinne kan komme opp i situasjoner hvor det å provosere frem abort er den eneste mulighet for det enkelte individ" (ibid., s.4). Et slikt syn er, som alle katolikker vet, ikke overensstemmende med Kirkens lære. Dersom NKKFs leder bruker foreningen til å fremme et alternativt syn, nemlig abort på sosiale indikasjoner, er dette ikke et katolsk syn. Med hvilket mandat fremmer man dette? Har man vedtatt dette på f.eks. et landsmøte, eller er det noe man har funnet på i NKKFs ledelse? Poenget her er det *representative* - hvor representativt er dette for NKKF? Jeg vil tro det er lite representativt, men jeg kan jo godt ta feil.

Det andre spørsmålet gjelder hva NKKF representerer. Jeg har oppfattet det slik at NKKF er bundet av Kirkens lære, dvs. at man ikke divergerer fra denne på vesentlige punkter uten å opphøre å være en katolsk kvinneorganisasjon. I alle fall burde det være et minstemål hva angår NKKFs forhold til Kirken at dens leder ikke beskylder Kirken, her underforstått Paven og prestene, for å 'fordømme' kvinner som tar abort, uten å underbygge denne påstanden. Dette punktet er en gjenganger fra NKKFs side og ser ut til å bero på en sammenblanding av det helt sentrale prinsipp om å 'hate synden, men elske synderen'. I intervjuet sies det: "Vi mener ikke å gjøre abort mer tillatelig, men man må se med tilgivelse og kjærlighet på den ulykkelige." (s.4). Men hvem er det som ikke gjør dette i Kirken? Dette er jo essensen av

prestens funksjon i et skriftemål, ja, hele skriftemålets gave: tilgivelsen finnes der og da, men den synd som er begått (og som alltid kan tilgis), blir ikke mindre synd av det. Den vil, i seg selv, alltid være ond.

Videre sier foreningens leder at "det for oss har vært vanskelig å være med på en fordømmelse av de voldtatte kvinnene i Jugoslavia som nektet å bære sine barn frem, eller den unge irske piken som ble gravid etter voldtekt" (s.4). Hva siktes det til her? Hvis det er Pavens brev som oppfordret muslimske kvinner til ikke å ta abort etter voldtekt, så var jo dette ikke noen "fordømmelse", men en understrekning av livets hellighet, også for disse barn, selv om omstendighetene for kvinnene var de aller verst tenkelige. Kirken har ikke "fordømt" noen av disse, men fastholdt at abort også under disse omstendigheter forblir en synd. *Omstendighetene* kan ikke forandre dette. Det er derfor helt unødvendig for NKKF-lederen å "etterlyse en sterkere betoning av det pastorale ansvar for mennesker som kommer i en slik situasjon, særlig fra det sentrale hierarki i Kirken". Det pastorale ansvar går ut på å fremholde hva som er rett og galt i vanskelige etiske og sosiale situasjoner, og samtidig være sjelesørger for den enkelte. Jeg vil derfor gjerne vite hva NKKF bygger sin påstand om svikt i Kirkens pastorale ansvar på - en alvorlig påstand som ikke kan fremsettes uten underbyggelse. Man burde, som katolsk institusjon, av lojalitetshensyn ikke kritisere Kirken gjennom pressen, men når dette engang gjøres, bør man i alle fall konkretisere hva man mener.

Janne Haaland Matlary, medlem av Kommissjonen for Rettferdighet og fred, OKB.

Foreløpig sluttstrek på Tautra

Etter noen års sonderinger og arbeid for å opprette et cistercienserkloster i Midt-Norge, vender Sr. Ina Andresen og sr. Marjorie Backhus i september tilbake til sine respektive klostre. I brev til støttegruppen for klosteret gjør sr. Ina rede for hvorfor planene foreløpig skrinlegges: Tautra har vist seg lite egnet til kloster i sommerhalvåret, og det har vært vanskelig å finne et annet egnet sted. Men, skriver sr. Ina, "det som man skulle tro ble Mariaklosterets bane, nemlig at vi nå i lydighet vender tilbake til våre klostre, ser heller ut til å bli

grunnsten til den egentlige grunnleggelse. Vårt felles ønske om et cistercienserkloster i Norge deles nå av mitt eget kloster i Frankrike, av sr. Hanne Marias (St. Olavs lesere kjenner henne som Hanne Berentzen og under signaturen "Kristins søster") og sr. Marjories kloster i USA og har funnet støtte og sympati fra hele vår Orden... men vi har også det helt uunnværlige og for vår Orden viktigste ledd: en overhyrde (p. Georg Müller) som har sagt ja til klosteret, og som er villig til å la det inkardineres i hans bispedømme."

Dessverre er sykdom kommet inn i bildet for sr. Inas vedkommende, men det er "en mild type kreft", skriver hun, som "legen ikke betrakter som noe problem å helbrede. . . så det ser ikke ut til at Vår Herre gjerne vil ta meg til seg med det første, men jeg tror det er viktig å innse at et fremtidig cistercienserkloster i Norge ikke lengre er et prosjekt som står og faller med min person," noterer sr. Ina.

Leder for klosterets støttegruppe, Unn Madsø, sier gruppen vil fortsette sitt arbeid for opprettelsen av et cistercienserkloster.

NKKF og synet på abort

Janne Haaland Matlary anklager meg i sitt innlegg for å fremme et syn på abort som ikke stemmer med Kirkens syn, og for å bruke NKKF til å fremme mitt alternative syn, samt for at jeg påstår (uten grunn) at Kirken svikter sitt pastorale ansvar overfor kvinner som har tatt abort. Hun bør være kjent med at i et intervju i vår frie presse er det intervjueren, ikke den intervjuede, som styrer spørsmålstillingen. Likevel virker det som om hun ser bort fra denne sammenhengen og fra at NKKF som forbund (i min formannstid) har uttrykt det *offisielle* klare standpunkt at vi står fast på Kirkens abortsyn. Dette går bl.a. frem av våre uttalelser til norske myndigheter om bruken av bioteknologi, genforskning, kunstig befruktning m.v., som understreker den katolske kirkes syn på abort, og at dette bygger på oppfatningen av livets begynnelse ved befruktningen.

Jeg vil også gjerne få minne om at NKKF høsten 1990 arrangerte et møte i Oslo hvor lederen for Alternativ til Abort i Norge (AAN) fortalte om arbeidet for å hjelpe kvinner som sto overfor spørsmålet om å avbryte et svangerskap. Bakgrunnen for møtet var at NKKF med voksende bekymring så at antallet aborter i Norge lå på ca. 16.000 årlig, og vi ville stille spørsmål om hva som skjer med et samfunn som tillater en slik utvikling. På dette møtet slo vi fast at NKKF støtter AANs arbeid, både sentralt og på lokalplan.

Så til spørsmålet om hva og hvem NKKF representerer. Jeg vil gjerne få presisere at NKKF ikke er noen slags fagforening for katolske kvinner. Styret arbeider ut fra den formålspara-

graf som er nedfelt i forbundets lover, og det er nyttig her å sitere denne paragrafen (§ 2) i sin helhet:

NKKFs formål er:

1. å fremme samarbeidet mellom katolske kvinner og være et felles organ for disse,

2. å fremme og motivere katolske kvinners religiøse, kulturelle og sosiale interesse til innsats for Kirken og samfunnet,

3. i samarbeid med andre lands kvinneforbund og gjennom WUCWO (Verdensunionen av katolske kvinneforbund) å støtte/styrke katolske kvinners innflytelse og innsats, også i andre land og internasjonalt.

Så til påstanden om at jeg ønsker å gjøre meg til forsvarer for abort på sosiale indikasjoner. Her er det kanskje spørsmål om å tillegge meg en annen mening enn den jeg faktisk har ment å uttrykke. For meg er den juridiske betydning av uttrykket 'abort på sosiale indikasjoner' ensbetydende med abort på grunn av fattigdom, bolignød, mange barn og liknende problemer. Det er *ikke* slike forhold jeg sikter til når jeg snakker om å se med forståelse på dem som føler at de ikke kan fullføre et svangerskap. Nei, jeg sikter til graviditet som følge av voldtekt, etter min mening den avskyeligste forbrytelse og intergritetskrenkelse en kvinne kan bli utsatt for. Og de kanskje mest avskyelige eksempler vi har sett på dette, er de menneskerettsstridige voldtektene vi vet er en del av krigføringen i det tidligere Jugoslavia. Denne typen krigsforbrytelser har NKKF, på lik linje med mange andre katolske kvinneorganisasjoner, oppfordret myndigheter til å gjøre sitt for å stanse.

Janne Haaland Matlary etterlyser til slutt et svar på hva NKKF bygger sin påstand om det hun kaller "svikt i Kirkens pastorale ansvar" på. Både innenfor vår egen organisasjon og gjennom det internasjonale nettverk som WUCWO utgjør, kjenner vi mange tilfeller der ulykkelige kvinner møter fordømmelse og utstøtelse i stedet for omsorg og hjelp. Vi skal heller ikke glemme at kirkeretten er kategorisk i forhold til abort - Can. 1398 lyder (i engelsk versjon): "A person who actually procures an abortion incurs a (latae sententiae) excommunication."

Jeg er den første til å beklage det dypt dersom jeg gir inntrykk av å kritisere hele Kirkens hierarki for manglende kjærlighet og pastoral omsorg for kvinner som har tatt abort. Heldigvis finnes det mange prester som følger Jesu kompromissløse kjærlighetsbud. Jeg tillater meg her å sitere fra et innlegg av sogneprest Michel Beckers i Aftenposten for 4. april 1993:

"Katolikker, som alle andre kristne, er imot abort. Det henger sammen med budet om ikke å slå ihjel. Men vår motstand mot abort skal ikke gjøre oss blinde for kvinnen eller få oss til å 'steine henne'. . . Hensynet til mennesker må alltid stå i sentrum! Kirkens kompromissløshet består i å inkludere de mennesker som står foran vanskelige moralske valg, hva de enn bestemmer seg for."

Pastor Beckers uttrykker her, meget bedre enn jeg, det synet jeg forsøkte å få frem i intervjuet i St.Olav. Jeg vil gjerne få tilføye her at jeg skulle ønske vi alle, ikke bare prestene, kan møte våre medmennesker med kjærlighet og forståelse, og ikke fordømmelse.

Rønnaug Aaberg Andresen

St. Olav gratulerer
sin noe yngre,
men viktigere kollega
Kirke og Kultur
(som vi ofte og gjerne siterer!)
med
100-årsjubiléet
som markeres med
et imponerende program i Oslo
23. - 25. september.

St. Olav
gratulerer sin tidligere redaktør,
nå pensjonert professor,
Erik Gunnes
med 70-årsdagen nylig.
"Midlertidig" het det om Gunnes,
da han og Hallvard Rieber Mohn
overtok redaktørkrakken i 1959.
Heldigvis for bladet betød midlertidig
helhjertet innsats frem til 1964.

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
GEORG FOERSTER
Tlf.: 22 15 54 26/22 15 56 06

22

SEPTEMBER

(Norske Tidebønner - uke 4)

14. Korssets opphøvelse. 4 Mos 21,4-9
el. Fil 2,6-11, Joh 3,13-17
15. Jomfru Marias smertes. Heb 5,7-9,
Joh 19,25-27 el. Luk 2,33-35
16. Kornelius, pave, og Kyprian,
biskop, martyrer. 1 Kor 15,12-20,
Luk 8,1-3
17. Robert Bellarmin, biskop og
kirkelærer. 1 Kor 15,35-37.
42-49, Luk 8,4-15

(Norske Tidebønner - uke 1)

18. **25. søndag i det alm. kirkeår.**
Visd 2,12.17-20, Jak 3,16-43,
Mark 9,30-37
 19. Januarius, biskop og martyr.
Ordsp 3,27-34, Luk 8,16-18
 20. Andreas Tim Taegón, prest, og
ledsagere, martyrer. Ordsp 21,1-6.
10-13, Luk 8,19-21
 21. Matteus, apostel og evangelist.
Ef 4,1-7.11-13, Matt 9,9-13
 22. Fork 1,2-11, Luk 9,7-9
 23. Fork 3,1-11, Luk 9,18-22
 24. Fork 11,9-12,8, Luk 9,43-45
- (Norske Tidebønner - uke 2)
25. **26. søndag i det alm. kirkeår.**
4 Mos 11,25-29, Jak 5,1-6,
Mark 9,38-43.45.47-48
 26. Kosmas og Damian, martyrer.
Job 1,6-22, Luk 9,46-50

27. Vincent av Paul, prest. Job 3,1-3.
11-17.20-23, Luk 9,51-56
28. Venceslas, martyr, Lorenzo Ruiz og
ledsagere. Job 9,1-12.14-16,
Luk 9,57-62
29. Mikael, Gabriel og Rafael, erkeengler.
Dan 7,9-10.13-14 el. Åp 12,7-12,
Joh 1,47-51
30. Hieronymus, prest og kirkelærer.
Job 38,1.12-21.40,3-5, Luk 10,13-16

OKTOBER

1. Teresa av Jesusbarnet, Job 42,1-3.
5-6.12-17, Luk 10,17-24
- (Norske Tidebønner - uke 3)
2. **27. søndag i det alm. kirkeår.**
1 Mos 2,18-24, Hebr 2,9-11,
Mark 10,2-16
 3. Gal 1,6-12, Luk 10,25-37
 4. Frans av Assisi. Gal 1,13-24,
Luk 10,38-42
 5. Gal 2,1-2.7-14, Luk 11,1-4
 6. Bruno, prest. Gal 3,1-5, Luk 11,5-13
 7. Vår Frue av rosenkransen.
Apg 1,12-14, Luk 1,25-38
 8. Gal 3,22-29, Luk 11, 27-28
- (Norske Tidebønner - uke 4)
9. **28. søndag i det alm. kirkeår.**
Visd 7,7-11, Heb 4,12-13,
Mark 10,17-30
 10. Gal 4,22-24.26-27.31-5,1,
Luk 11,29-32

Oppfordring til bønn for Kairo-konferansen

I et brev av 4. juli til generalsekretæren for Bønnens Apostolat uttrykker pave Johannes Paul II ønske om at det i hele verden må bli bedt for "et godt resultat av FN-konferansen om befolkning og utvikling" i Kairo i september.

De troende oppfordres til å be "til livets Herre om at regjeringene og de internasjonale organisasjonene må akseptere pavens inntrengende appell til forsvar for livet og personens og familiens fundamentale rettigheter".

Bønnens apostolat i juli:

At alle mennesker må verne og fremme menneskelivet i alle dets faser og former.

At kristne foreldre må fremme misjonsiver og solidaritet hos sine barn.

En bok til
hjelp for dem
du er glad i

TIL MINE
KJÆRE

EN PERSONLIG
VEILFØDNING FOR
DE ETTERLATTE

I denne vakre boken kan du på en praktisk og verdig måte notere dine ønsker vedrørende gravferden og hva du vil skal skje med dine papirer og eiendeler. Slik kan du gjøre det lettere for dine pårørende i den vanskelige tiden etterpå.

Vi anbefaler boken og tilbyr den nå for kr. 95,-.

Skriv eller ring om den.

T. S. JACOBSENS
Begravelsesbyråer

Hovedkontor:
SENTRUM 22 20 79 05
Ullevålsveien 1

OSLO VEST 22 50 00 30
Harbitzaleen 14

OSLO ØST 22 67 28 80
Grensesvingen 7, Fyrstikktorget

Neste nummer utgis 4. oktober. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Brian McNeil c.r.v.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo
Telefon: 22 20 72 48
Fax: 22 36 02 63

**LESETID
LYTTERTID**

Vi venter inn mange spennende bøker
og mye fin musikk.

Ad Johs. Bruces artikkel i dette
nummer av St. Olav har vi følgende
bøker:

M. Bodo: *A Light in the Garden*.
En betraktning over sankt Clara og hennes
forbindelse med Frabs, h. kr. 92.-

M. Bartoli: *Clare of Assisi*. En historisk
vurdering av sankt Clara, h. kr. 259.-
R. J. Armstrong/I. C. Brady: Francis and
Clara. The Complete Works,
h. kr. 138.-

MUSIKK

Mange har spurt etter *Lux Illuxit* på CD.
Nå er den kommet: kr. 165.-
Og: *Canto Gregoriano* på dobbel kasett
kr. 198.-

Messiaen; *Vingt regards sur l'enfant
Jesus*. Håkon Austbø piano, dobbel CD
kr. 119.-

Tavener: *Thunder enterd her*.
Solveig Kringlebotn sang, CD kr. 165.-

OBS: Nye åpningstider:

Mand-Fred.: 10.00-17.00.

Lørd. 10.00-14.00.

Vi sender over heie landet.

NAVNEFORANDRING

St.Olavs

gode forretningsforbindelse
og vår hjelpende hånd gjennom en årrekke

SATS + PASTE A/S

inngikk i juni samarbeid med

TEAM REPRO A/S

og kan nå yte flere og bedre tjenester -
om mulig - innen repro og trykk.

Navn og adresse er endret til:

TEAM REPRO A/S, Sagvn. 11 d, 0458 Oslo

Telefon: 22 372693 - Telefax: 22 71 66 87

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELP

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo, Tlf.: 22 60 77 75

Gavekonti:

Postgiro: 0814 5 00 40 64 - Bank: 7041.05.13976

A / S NORSKE SHELL

Løverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 - SERVICE 22 66 58 60 - 22 66 58 61

Blikk på tiden

Valgets kval

- Ikke et ord om fotball-VM, har jeg sagt til meg selv. Taperne og heltene fra USA er forlenget hjemme, hvem gidder å høre om Fotball-VM?

Men så er det altså Drillos. Og Baggio (han med fettene). Og Maradonna. Og stakkars Bulgaria, som tapte 4-0 for svenskene i bronsefinalen. Kort sagt: Er det ikke min simple plikt å holde livets lykestunder og bite nederlag på dagsordenen iallfall frem til jul?

Med mitt sikre blikk for tapere, holdt jeg først med Drillos. Da Drillos røk ut, deppa jeg i to dager og gjorde meg utilgjengelig for pressen. Deretter, før jeg rakk å komme meg til hektene, oppdaget jeg at mitt andre favorittlag, Kamerun, også var slått ut.

Så vendte jeg blikket mot Sør-Amerika. Jeg valgte meg det laget med flest straffedømte kokainister i angrepsrekka, altså Argentina, og opplevde til min forferdelse at Maradonna ble sendt hjem. Enda han sverget ved sine døtres hoder at han var uskyldig i doping-anklagene. Et par kamper senere ble lagets gjenværende skurk skadd, såvidt jeg husker i et rått overfall som dommeren naturligvis overså. Og da var det bare å se

seg om etter nye favoritter. Men ikke Sverige! For all del ikke Sverige!

Jeg hojet og skrek og begynte så smått å håpe på finale mellom Romania og Bulgaria. Omgangskretsen bemerket syrlig at hvis det skulle slå til, ville ingen gidde å se finalen, og jeg hadde antakelig fått Rose Bowl Stadion for meg selv.

Men så smelte Baggio til. Igjen og igjen. Og straks var jeg på Italias side. En så flott fyr må man jo holde med. I god katolsk ånd. Han er da fra Bonaventura og Thomas Aquinas' hjemland. Men så viste det seg altså at Italias fremste spiss er buddhist. Er det ikke utgjort? Jeg kan da ikke heie på en buddhist?

Svenskene gikk videre og videre. - Stopp den mannen, brølte jeg da Thomas Brolin tråklet seg gjennom forsaret til Romania. Tenk om Sverige vinner? De kommer til å bli uutholdelige!

I semi-finalen skjedde det endelig. Sverig ble slått av Brasil, og jeg hadde fått et nytt favorittlag. Uten buddhister. Bare gode katolikker som korset seg både når de laget mål, og når de bommet på målet.

Så kom finaldagen. Hvor skulle jeg se kampen? Hjemme? Nei. Fotballpub måtte det bli. Spørsmålet meldte seg straks: Skulle jeg velge en pub med brasilianske supporterer eller italienske? Eller en nøytral plass, der jeg for sikkerhets skyld kunne heie på det ledende laget, uansett hvem det måtte bli? Jeg spurte en venninne om råd. Hun ga blaffen, for hun hadde holdt med Tyskland som ble slått ut allerede i kvartfinalen. - Du kan da

ikke holde med Tyskland! skrek jeg. - Ingen holder med Tyskland! Venninna mi er lastebilsjåfør, og jeg har henne mistenkt for å heie på Tyskland fordi laget er like forutsigbart som de tyske motorveiene.

I timene før finalekampen var jeg sysselsatt med hektiske forberedelser. Skulle jeg se fotball på et offentlig sted, måtte jeg forsikre meg om at terminologien satt inne. Det er ikke nok å heie på laget som har de flotteste mannfolka, eller som er flinkest i å korse seg. I hui og hast ble jeg drillet i offside-reglene, som jeg aldri har skjont. Jeg lærte meg uttrykk som: "sweeper", "breakdown" og "den bakre firer'n". Så bar det avsted. Jeg valgte en nøytral pub der det raskt ble inngått veddemål om kampreresultatet De fleste satset pengene sine på Brasil. Og resultatet kjenner vi alle. Den italienske helten Baggio sendte Brasil til topps ved å bomme på målet i straffspark-konkurransen.

Nå skulle jeg blitt hylende glad og forårsaket seiers-scener med sambatakt herfra og ned til Rio. Slik ble det ikke. I ettertid, når jeg har analysert min innsats under fotball-VM, skjønner jeg hvorfor. Under hele turneringen surfet jeg på min private stemningsbølge og heiet snart på den ene, snart på den andre. Hadde jeg holdt med Italia fra avspark, kunne jeg i det minst sittet der knust, men med verdighet fordi jeg hadde vært en trofast supporter "to the bitter end". Isteden skummet jeg fløten og gikk glipp av både seiersrusen og nederlagets bitre tårer. Sånn går det når man kjører safe.

Backstreet Girl